

Letnik IX.

Predplačati se ne more.

1. septembra 1912.

Vydrovi aforizmi.

Naravnost prečudno je, kaj so vse morali pojesti ubogi ljudje, preden so poznali Vydrove izdelke.

Okusen, slasten in očesu všeč izdelek, ki nudi vsakomur dvojni vžitek, zraven pa je še po ceni — to je le izdelek iz Vydrove tovarne hranil.

Juha brez konzerve in juhinega pridatka, potem pa človek brez „soli“ imata skupno lastnost: juho poznaš takoj po prvem požirku — po prvi besedi pa človeka.

Ako bi želodec in trebušček zamogla govoriti, potem bi svet začul hvalno pesem za Vydrove izdelke, kakršne dozdej še nobene ustnice niso pele.

Kake izjemne ljubezni samo do enega Vydrovega izdelka ni, kajti kdor jih je spoznal in okusil vse, potem jih tudi vse enako ljubi in obožava.

Povej meni, kaj ješ in piješ — jaz pa ti povem, kdo si. Kadar uživaš in piješ le to, kar izdeluje Vydra, potem si pаметen, varčen in vešč za dobre reči.

Ako bi ne bilo Vydrovega buhtina, potem bi bile vse domače veselice brez vrednosti. Pri vseh domačih veselicah so Vydrovi izdelki tisto nadomestilo — katero po drugod manjka godovnjakom.

„Gospod po kosilu lačen“: „Želim si imeti le tako zaupanje med ljudmi, kakor je imajo dandanes Vydrova hranila, tem pač zaupa vsakdo. Veš pa tudi, zakaj? Ker dozdej še niso prevarila nikogar.

Noben vinski bratec ni spoznal izvrstnih lastnosti Vydrovega „Julepa“, dokler ni moral. „Jaz norček — življenjsko moč Julepa spoznavam šele zdaj, ko je že skoraj prepozno.“

Ni ga na svetu človeka, ki je brez napake. Zato pa Vydrovi izdelki tudi v tem oziru nadkriljujejo vse, ker tem ni mogoče očitati nobene napake.

Današnji svet je poln goljufije, sleparije in prevar — zato se ne čudite, ako razsoden človek vselej rad sega po izdelkih Vydrove tovarne, ki so na najboljšem glasu.

Vydrovi izdelki ne potrebujejo nikakega hrupnega priporočila, kajti njih dobre lastnosti blesté kakor solčni žarki.

Deset steklenic Julepa koristi človeškemu zdravju bolj kakor cel polovnjak kake ponarejene brozge.

Kdor je načelni nasprotnik dobrega, ta še gotovo nikdar ni okusil ničesar od Vydre, kajti, kdor se je le enkrat lotil Vydrovih hranil, ta je bil v svojem kljubovanju zoper dobro premagan.

Tako ravnanje imenujemo nespametno in nepošteno, če kak lažnivec čenča o Vydrovih izdelkih, češ, da so slabi, poslušalci pa mu verujejo. Obrekovalec svoje trditve ne more pač nikdar dokazati.

Pregovor — da ga ni človeka, ki bi vsem ugodil — je Vydra naravnost in za vselej izpodbil, kajti njegovi izdelki ugajajo vselej in vsakomur brez izjeme.

.....

Vydrova gorčica.

Gorčico vam zdaj ponujamo v novem zavitku, v katerem nje je à $\frac{1}{2}$ kg. Prej smo razpečavali steklenice à $\frac{1}{4}$ kg po 80 vin. in sicer dve vrsti: francosko in kremško. Zdaj, ko se je naša trgovina tako razširila, lahko polnimo steklenice à $\frac{1}{2}$ kg po K 1.— torej primerno ceneje kakor prej. Upamo, da s tem ne razžalimo svojih cenj. odjemalk, ne da? Gojimo — čemu bi to tajili — le eno željo, da se namreč naša gorčica nahaja na mizi vseh naših ljubih Vydrovčank. Dobra je, četudi niti zdaj ni v ceni, kakor jo je vpeljala naša konkurenca. Nismo hodili po starem potu, mi ne izdelujemo gorčice navadne kakovosti. Na pr. zmleta francoska gorčica z jesi hom ni naš recept. Mi svojega recepta ne bomo povedali javno, toda v naši gorčici najdete vendar-le drugačen okus, ki jo priporočuje kot vrednejši izdelek. Enako tudi zrnčasto sladkotno kremško gorčico, ki nekaterim bolj ugaja kakor fino zmleta francoska gorčica, vsaki gospodinji toplo priporočamo.

Gorčica kakor primes k mesu, dalje zavoljo tega, ker je nje le malo treba in je po ceni, naj ne manjka v nobeni kuhinji. Zraven pa vam, ljube gospodinje, lajša in krajša delo v kuhinji, ker včasih ni treba napravljati omake, ako jo enkrat na teden ponudite k mesu.

Prečitajte sledeča priznanja:

Boža Jarošova, soproga c. k. višjega nadzornika fin. straže, Ml. Vožica: Vaša gorčica je res imenitna. Kdor si jo od Vas enkrat naroči, gotovo ostane za vselej Vaš odjemalec.

V. J. Prchal, šolski vodja, Morávka, St. Pražmo: Vaša gorčica mi jako ugaja, dokaz tega je, da jo naročujem že tretjič.

Priznanja o Vydrovi otroški moki.

Kadar berete priznanja in priporočila, ki so nam jih poslali naši cenjeni naročniki in odjemalci, potem se lahko prepričate o uspehu naše otroške moke. V teh priznanjih je jasno in natanko povedano, v čem tiče izvrstne lastnosti naše moke, zato pa tudi ni treba več opomb. Namen otroške moke je popolnoma jasen in določen: Otrok naj se živi s tako hrano, ki je primerna njegovemu nežnemu telescu in organizmu. Vsled napčne hrane hira dojenček in včasih je treba dolgo časa, preden se izleči iz katarja, ki ga je povzročila slaba ali neprimerna hrana. Vydrova otroška moka popolnoma nadomestuje materino mleko, po svoji sestavi in vsebini je njemu podobna, v tem ravno tiči blagodejna skrivnost Vydrove otroške moke. Ne oziramo se na svojo korist, ako Vam svetujemo to le: Začnite ob pravem času hraniti in živiti svojega otroka z našo otroško moko, zlasti takrat, ako ima dojenček premalo naravne materine hrane, prikrmljujte ga z našo moko posebno takrat, kadar se ima privaditi gosti hrani in bote nam gotovo hvaležni.

P. T. gg.: **Ausberger Janez**, posestnik, Přeštice, 25./7. 12: Pošljite mi še 2 kg. otroške moke, ker našemu Pepčku izvrstno diši in koristi. Obenem mi pošljite tudi eno škatljo juhinih konzervov.

Engelova Terezija, udova po c. k. višjem oficijalu v Kutni Gori. Ne morem pogrešati Vaše žitne kave, brez nje mi kava ne diši in želim, da bi jo tudi moj vnučič rad pivkal. Za zdaj ga že celo leto preživljamo z Vašo izvrstno otroško moko, ki jo moja hči kupuje od domačega trgovca g. Kratochvíla. Otroku jedilce prav ugaja in mi vsi imamo nad njim svoje veselje. Hočem tedaj, da zdaj papa kavo iz Vydrovke, ki mu bo tudi gotovo všeč. Pošljite nam tedaj v kratkem zopet 5 kg žitne kave.

Fajtl Janez, kmet, Hrdějice, Hluboká: Pošiljam Vam sličico našega Pepčka, ki ga že od 4. tedna po njegovem rojstvu preživljamo z Vašo imenitno moko. Fotografiran je bil v 5. mesecu, in da mu hrana diši, lahko razvidite na sliki. Ako je Vam mogoče, uvrstite ga med drobne Vydrovčane. Obenem Vas prosim, da mi pošljete še 1 kg otroške moke.

Zorenka Heinrich.

Heinrichová Mäna, soproga inženerja in oskrbnika tovarne v Jihlavi, Mostna ul. 18, 2./8. 12: Kakor brezštevna vrsta drugih odjemalcev Vaše preimenitne otroške moke, tako tudi jaz

Vam pošiljam sliko naše Zorenke, ki se živi samo od Vaše moke. Zdaj je 10 mesecev stara in tehta 9½ kg. Otrok je popolnoma zdrav in vesel, ima 4 zobke, ki jih je dobila brez bolečine. V imenu

Pepček Fajtl.

Pepček Jičínský.

Manica Kočousek.

ni bolehal, tudi katarja še ni imel, ima že 13 zobkov in le pol dneva ga je ob tem trpinčila vročica. Tukaj v bližini je neko dekletce, ki so je preživljali z Nestlovo otroško moko, zdaj je 14 mesecev staro in nima še enega zobka ne. Potem je tukaj tudi neki deček, ki je ravno tako star, kakor moj sinček, a še nishodil. S tem sem Vam opisala vse in bodite prepričani, da sem edino-le Vaši otroški moki hvaležna, da imam tako zdravega otroka.

Janda Josip, kmet, Velká Bučina, Velvary, 16./7. 12: Hvala lepa za Vašo izvanredno dobro otroško moko, ki našima Vydrovčanama tako dobro diši in hasne za zdravje. Po lastni izkušnji jo priporočam vsakemu, ker naša Vydrovčana sta bila od prvega tedna življena edino ž njo. Zategadel mi pošto obratno pošljite še 3 kg Vaše izvrstne otroške moke.

Anzek Krajnc.

svojega moža in najine Zorenke izrekam Vam najpristrčnejšo zahvalo za toli dober izdelek.

Hudeček Václav, okr. zdravnik v pokoju, Bělá u Bezděže. 7./8. 12: Izrekam Vam iskreno in pristrčno zahvalo za toli prijetno iznenadenje. Bodite uverjeni, da otroško moko in vsa Vaša hranila, ki nam tako ugajajo, vsakemu najtopleje priporočim. Posebno pa otroško moko, ki tako dobro prija našemu vnuku. Ponavljam svojo odkritosrčno zahvalo ter bilježim z velespoštovanjem . . .

Chmelíčková Marija, babica, Velešín: Moram Vam nemudoma odgovoriti na Vaše vprašanje, da si ne razlagate napačno mojega molčanja. Kako bi jaz ne priporočevala Vaše otroške moke, ko sem ž njo vendar izgojila svojega sinčka, da je veselje ga gledati! Dá, vsak vpraša, s čim ga toli krmim, da je toli debelkast. Da mi ni v prvem letu zakilavel, zato sem le Vaši otroški moki hvalo dolžna. Poskusila sem tudi z Nestlovo otroško moko, a paglavček mi je ni hotel papati, saj res ni tako okusna kakor Vaša. Danes je 13 mesecev star, tehta 16 kg, hodi že popolnoma sam in vsak ga občuduje, kako je debel in živahen. Doslej

Marica Komrska.

Peter Vranešič, samoodina prodaja naše otroške moke v Pardubicah 5./8. 12: Na Vaš poziv pošiljam Vam od g. **Jičínského V.** fotografijo njegovega sinčka Pepčka, ki je v 7. mescu in od 2. mesca je bil življen samo z Vašo otroško moko.

Kačousková A., Štěpánovsko, Albrechtice n. Orl. Usojam si Vam poslati sliko naše Maničke, ki je bila od 4. mesca prikrmovana izključno le z Vašo otroško moko. Fotografirana je v 13. mescu svoje starosti. Moram priznati, da sem jo začela s strahom hraniti z Vašim izdelkom, toda že v 2 mescih se je jako podkrepila, zdaj pa je šele opaziti na njej, kako ji je prijalo. Vaša otroška moka je najboljša hrana za dojenčke, zato jo tudi vsakemu priporočim.

Komrska Ivan, Zechovice, p. Volyně: Dovoljujem si poslati sliko naše Marice, katera je bila krmljena edino le z Vašo otroško moko. Da ji je dobro teknila, to je videti; vsled tega jo zamorem vsakemu priporočiti.

Bojmira in Darinka Küssel.

Mileček Švorčík.

Krajnc Janez, tov. delavec, Podjubej-Podgora, 10./7. 12: Pošiljam Vam sliko našega majhnega Anzeka, ki uživa Vašo otroško moko že od 2. mesca. Nikdar ni bil bolan, ima že 6 zobkov in je star 14 mesecev. V 13. mesecu je shodil. Vašo otroško moko lahko z najboljšim prepričanjem priporočam.

Kuchař Josip, kovinar, Boletice št. 93, Nebočany 30./7. 12: Ker našemu Otičku moka izborna diši in deček je živahen kakor ribica v vodi, zato mi pošljite nemudoma še 3 kg Vaše otroške moke.

Küssel Fr., c. kr. okr. sodnik, Žužemberk, 27./7. 12: Najini hčerki: 3letno Bojmiro in 2letno Darinko redimo od rojstva z Vašo otroško moko. Obema jako tekne, sta zdravi in nočeta nič drugega papati. Vaš izdelek priporočam povsod.

Pobucký Vladimír, tajnik pri knezu Lichtensteinu, v Břeclavě. Pošiljam Vam fotografijo naše Manice, katero od 3. mesca dozdam, ko je 15 mesecev stara, preživljamo edino-le z Vašo otroško moko. Dete nikdar ni bolehalo, nasprotno je vedno vesele volje.

Inžener kemije **Švorčík Emil**, c. k. kontrolor tehn. fin. kontrole, Zakolany: Kako izvrstno se je na našem Milečku izkazala Vaša imenitna otroška moka, lahko spoznate na poslani sliki. Otrok je bil življen izključno s to

Manica Pobucka.

moko. Zdaj je ravno eno leto star in tehta 11 kg, „možato“ že tudi koraka, kolikor se pač da, žlobudra in ima 8 zobkov, kar je najboljšje izpričevalo za dobro kakovost in redilnost Vašega posebnega izdelka.

Schindler Hedviga, šivilja, Dunaj XVIII., Veronikagasse 4.: Drznem se Vam poslati sliko našega sinčka Dolfeka, ki je od rojstva vedno bolehal in v 7. tednu tehtal šele 3 kg. Slučajno sem izvedela za Vašo otroško moko in od tistihmal, odkar ga ž njo preživljam, se je očitno okreplil. Zdaj v 5. mesecu tehta že 8 kg. Fotografiran je v 4. mesecu. Zdaj že tudi sam sedi in ne boleha več.

Rudolfek Schindler.

Jaroušek Turek.

Tůma Ant., trgovec, Tachlovice. Pošljite mi takoj 4 kg otroške moke, kajti našemu drobnemu paglavčku izvrstno ugaja.

Turkova Neža, soproga stroj. ključarničarja, Zhoř. Kostelec, Týnec n. Sáz. 12./7. 12: Pošljamo Vam sliko našega Jarouška, star je eno leto in 4 mesece. Od 7. tedna dete uživa edino-le Vašo otroško moko, s katero se vselej rad posladka. Zdaj papirje rad tudi Vašo kavo. Vaš izdelek se je izvrstno obnesel, za kar jaz iskreno zahvaljujem.

Bjeluška Vysloužilova.

Vysloužil Josip, blagajnik v hranilnici, Pečky na dráze, 20./7. 12: V album Vydrovčanov pošiljam Vam fotografijo naše ljubke Bjeluške. V 3. mescu smo jo začeli prihranjevati z Vašo otroško moko, zdaj pa jo ž njo izključno živimo, pa tudi na njo blagodejno upliva. Po svojem rojstvu je tehtala samo 2 kg, zdaj pa v 9. mescu tehta že 8 kg. Ima že 6 zobkov in pri vsem tem prav nič ni bolehal. Vaš zlahtni izdelek vsakemu toplo priporočam.

Dvojčeki Zákoucký.

Zákoucký Stanislav, strojnik, Košťálov pri Libštátu, 2./8. 12: Dovoljujem si Vam poslati sliko naših dvojčkov, ki sta bila krmena z Vašo izvrstno otroško moko od drugega mesca do 1½ leta in je jima, kot razvidno, prav dobro teknila; sedaj vživata Vašo žitno kavo, katera jima gre tudi izvrstno v slast.

Zvoníček Fr., trgovec, Porešice, Vys. Chlumec, 25./7. 12: Nemudoma mi pošljite zavitek Vaše otroške moke, naša hčerka, ki je 24 tednov stara, je ne more pogrešati. Dete jo uživa od svojega rojstva, materinega mleka ni okusila, tehta danes 7 kg, je jako čila in še ni bolehal.

**Pojdite z
menoj**

gospod,

pozabili ste si
naročiti

„VYDROVKO“,

to dobro žitno kavo!

FRAN ALBRECHT:

MAJ V PARKU.

Dunaj: „LJUDSKI VRT.“

Zdaj v gajih kostanji šepečejo,
šumê tajinstvenô,
zdaj v zraku kresnice trepečejo,
čez polja pa vetri vlečejo —
in v srcih je sladko-tesnô.

In v parku na klopi sediva midvâ,
prijatelj, zaljubljene pare motreč,
in tudi midva sva še mlada obâ,
devojke bo treba za naju dva —
eh, treba iskati bo pač!

Saj zdaj je veseli zaljubljeni čas,
zdaj žalosti ni za mlade ljudi! . . .
A tebi — oprosti — zastaja glas,
kaj dahnilo ti je v tvoj bledi obraz,
prijatelj . . . Kaj skrivaš oči?!

■ ■ ■

ZVONIMIR KOSEM:

MATI.

Zunaj so zvonili zvonovi, potrkavalo je svečano in slovesno kakor o Veliki noči; po cesti so hodila v šumečih, pisanih krilih, rdečih bluzah in židanih rutah rdečelična brhka dekleta, hodili so fantje v svetlih, rožastih telovnikih s težkimi, srebrnimi verižicami, klobuke po strani, in se veselo smejali; v solncu so se svetili mogočni, vihravi krivci, lesketale so se židane rute in rdeče bluze.

Mati je sedela sključena in zgrbljena v nizki, mračni, za-tohli izbi kraj polodprtega okna; ni slišala zvonov, ni videla mimohitečih deklet in fantov; kakor ubita je sedela mirno in tiho na enem mestu, stare, razkrpane cunje v naročju, oči uprte v tla, enakomerno je vbadala vela roka šivanko.

Duri so se nanagloma hrupoma odprle in v izbo je planila petnajstletna Nilka. Mati se ni zgenila pri tem, še ozrla se ni; kakor prej, je klonila njena glava globoko navzdol, bolesten vzdih se ji je izvil iz prsi.

Nilka si je odvezala staro, ponošeno ruto, zgrnila jo je lepo, zavila v papir in jo je položila na posteljo kraj omare.

„Mama, dajte no! . . . Še ob nedeljah nimate nikoli miru s temi krpami . . . Zunaj je tako lepo, solnce sije in zvonovi zvonijo . . . Kajne, da bova šli popoldne v vas? . . . Stric Martin je rekel, da moram priti in vi z menoj . . .“

Popravila si je z rokama šop kostanjevih las, ki ji je silil na čelo in senca, in je stopila prožnih, lahnihi korakov čisto k materi.

„Saj boste šli, kajneda, mama . . . Zunaj je tako lepo in stric Martin je tako dober. — Recite!“ . . .

Sklenila je roke na prsih, upognila beli vrat in je uprla v mater velike, plave, sanjajoče oči.

„Recite, mama . . .!“

Takrat je dvignila mati glavo in se je nasmehnila.

„Otrok! . . . Kaj vse mi praviš? — Kje je pa Franc, da ga ni toliko časa domov?“

Nilka se je vzravнала.

„Franc? Menda je šel v gostilno; ravno tako se mi je zdelo, kakor da slišim njegov glas, ko sem šla mimo Kmetiča; dosti ljudi je danes tam.“

Mati je z nova vzdihnila in je povabila glavo; zopet je vbadala roka šivanko.

Nilka je vzela s police majhno, zaprašeno knjižico, pristavila je stol k oknu, tik matere, in je pričela čitati. Pa ni čitala dolgo; nenadoma se je glasno zasmejala, zaprla knjigo in se okrenila k materi.

„Takih neumnosti pa še svoj živ dan nisem brala . . . zares ne . . . Fant in dekle, uboj, roparji, deca in nazadnje vislice . . . Kdo pa je pustil to knjigo na polici? Aha, gotovo jo je posodil kdo Francu, . . . že vem . . .“

Zvonko so je smejala, svetla vrsta zdravih zob je belela izza svežih, rubinastih usten. — „Nilka, ne bodi otročja!“ je rekla mati.

„Kaj bom otročja, saj sem že velika!“ je odvrnila Nilka namah resno in položila knjigo nazaj na polico. „Kajne, da pojedete popoldne z menoj v vas . . . Ah, mamica!“

Vstala je, sklonila se je k materinemu suhemu, izžetemu obrazu in jo je prišla rahlo za roko.

„Takrat, ko bo prišel Slavko iz mesta domov na počitnice, bo drugače, kakor je danes; takrat pač ne boste imeli toliko dela . . . Slavka imam jaz tako rada, vedno kaj zame prinese iz mesta . . .“

Kakor iz sanj, z napol odprtimi očmi, se je ozrla mati vanjo; hipoma pa je zdrknila njena glava še nižje na prsi in nobena beseda ni mogla iz njenih ust.

„Otrok! Ne veš, kaj je življenje . . .“

Zunaj je zapihal močen veter in je odprl sunkoma okna na stežaj. V polnih tokovih so se vlili solnčni žarki v mračno, zatohlo izbo, glasno, zvené in brné so zadoneli in zabučali zvonovi v vetru. Materin obraz se je zasvetil v žarki luči; zasvetil se je, kakor se zasveti na pokopališču izkopana lobanja, če posije solnce vanjo . . .

Nilka se je naslonila z obema komolcema ob polico in strmela v jasni nedeljski dan, ki je trepetal in drhtel kraljevsko nad vso pomladno, z belim, blagodišečim cvetjem košatih jablan in črešenj posuto zemljo.

Po cesti sem je prihitela sosedova Malči; čisto nova je bila, prijetno je šumelo sivo, lesketajoče se krilo, veliki, pisani slamnik je bil ves obšit in okrašen z živordečimi, binglajočimi rožami. Ko je prišla do okna in zapazila Nilko, je postala in na ves glas se je zasmejala.

„Kaj pa ti tukaj? . . . Pojdi no ven na solnce, lepo je zunaj . . . ta človek se ti pa menda nalašč zapre v izbo in zapahne duri, kakor pred tatovi. Bódi no!“

Lepo je znala govoriti Malči; venomer je zibala sem in tja z glavo in kukala s svojimi veselimi, poredno mežijakočimi očmi izpod slamnika v Nilko; tudi se je prestopala nestrpno z nogama, oprla v časih levico ob bok, zamahnila z roko in se ozrla s tihim smehljajem na licih po živahni cesti navzdol, prav tako kakor človek, ki se mu mudi bogvekam, v lepe vesele kraje, kjer zvone vedno zvonovi in kjer sije solnce vedno . . .

Nilka se je zopet vzravнала, položila si je roko na čelo; njene plave oči so se tiho smehljale in začudeno opazovale Malči.

„Povej, kam greš? Čemu si pa tako vesela?“

„Kam grem, vprašaš . . .? Kako si čudna . . . ničesar ne ve, otrok. V trgu bo veselica in moje prijateljice me čakajo tam. Tako je, Nilka; človek mora biti vendar vesel, zato živi. Če hočeš jokati, kar daj, nihče ti ne bo branil . . .“

Zadnjikrat se je okrenila s svojimi živimi očmi in svojim veselim, polnim obrazkom do Nilke, zahihitala se je še enkrat s svojim srebrno donečim, zvonkim glasom, ki se je tresel kakor struna. Zasukala se je urno na peti in je odbrzela, polni život lahno zibaje, po cesti iz vasi. Še dolgo se je lesketal veliki, pisani, z rožami okrašeni slamnik v solncu svetil se je, izginil je za ovinkom.

„Kdo pa je bil?“ je vprašala šepetaje mati in ni se ozrla in obrnila glave.

„Malči je bila; v trg gre na veselico,“ je odgovorila Nilka z nasmehom; bilo pa ji je do joka pri teh besedah.

Mati ni rekla ničesar; še globlje je klonila glavo, že bolj topo so zrle udrte, mrtve oči; roka je vbadala hitreje šivanko, ozke gubice so prepregale čelo in lica.

Nilka je stopila sredi izbe. Kakor tanka jelka je bila, na tilniku težak val kostanjevih las, mlade prsi rahlo kipeče. Stala je tako, dvignila roke nad glavo in zavzdihnili.

„Tudi jaz bi šla, . . . za Malči bi šla, ki zna tako lepo pripovedovati in se tako veselo smejati . . .“

V tem je vstopil Franc in se je opotekel k mizi.

„Treba se ti je pretegovati, Nilka . . . Kdaj bo pa kosilo? Hudó sem že lačen . . .“

Ozrl se je s pijanimi, zakrvavelimi očmi v sestro, oprl se s komolcema ob mizo in skril obraz v dlani.

Nenadoma se je dvignila mati s sedeža in je šla sključena in upognjena preko izbe.

Franc si je odmaknil dlani od lic in je hripavo zakašljajal. „Ali bo že kmalu kosilo, mati? . . . Cel teden se ubija človek, nazadnje pa še strada . . . kakor da je zapisano: ubijaj se in trudi za prazen nič! . . .“

„Tudi jaz sem že lačna,“ je dejala nehoté Nilka in se je ozrla v mater.

S povešeno glavo je obstala mati poleg mize.

„Na, Franc, tukaj imaš suknjo zašito, ker si silil toliko časa vame. Saj veš, da prej ni bilo časa za take stvari . . .“

Odložila je na mizo zakrpane cunje in je nagnila glavo čisto na prsi.

„Kje pa si bil, Franc? . . . Si tudi ti videl Martinka? Ali je zopet pijan? . . . O saj, veš, še svojo dušo bo zapil ta človek . . .“

Franc se je nasmehnil.

„Videl sem ga in rekel je, da naj pridem kaj v vas; danes bo prav lepo doli pri „Medvedu,“ veliko ljudi bo; in novo šentjanško vino imajo, po oseminštirideset . . .“

Mati ni trenila s trepalnicami.

„Ne rečem, je že vse lepo . . . Pa kaj bi s tem? . . . Tudi ti, se mi zdi, si se ga danes malo nalezal, ali ni res? Ali si bil pri Kmetiču?

„Tam sem bil,“ je odvrnil Franc in je sklonil glavo. „Kako tudi ne . . . Vedno se trudim in ubijam, še ponoči nimam nikoli miru; vse žuljave in raskave so moje roke, kakor roke zgrbljenega starca. Pa da bi si ga ne smel malo privoščiti? Denar gre, gre . . . kakor voda, vse gre za Slavka . . . Tako je. Da bi se fant vsaj pridno učil, ker nas vse skupaj toliko stane . . . Par kozarcev mi ne škoduje; pa čemu? Kakor drugi ljudje sem, ravno tolike pravice imam do življenja.“

Mati ni odgovorila; s sklenjenimi rokami je stala kraj mize, ni se genila.

S tišjim, mirnejšim glasom je nadaljeval Franc:

„To je naše življenje: trpljenje. Trudi se človek vse dni, od zore do mraka trudi in poti na polju, povsod ga čaka delo. Navsezadnje, ko bi se moral odpočiti, pa nima revež toliko časa, da bi se popolnoma oddahnil od skrbi; nima ga in ga nikdar ne bo imel . . . In ves denar, ki ga prislužimo, gre po vodi, kakor da stoji za hrbtom birič, da venomer priganja: Daj, daj, daj! — Kako naj dam, če pa nimam kje vzeti . . . Če bi izpreminjal kamenje v denar, mislim, da bi ga ne bilo zadosti.“

Sedel je za mizo in se je naslonil na stolu.

„Tako je in nič drugače. — Ali bo kmalu kosilo?“

„Počakaj malo, takoj bo,“ je rekla mati tiho, skoro neslišno. Nilka je globoko vzdihnila.

„Jaz bom od lakote umrla . . .“

Mati se je okrenila.

„Takoj bom pripravila . . .“

Naglih korakov je oddrsala, upognjeno glavo na prsih, skozi duri iz izbe v vežo in nato v kuhinjo. Pri ognjišču je ropotala z lonci in pripravljala kosilo. —

V izbi je slonela Nilka na stolu kraj Franca; pogovarjala sta se.

„Boš šel v Medvedovo krčmo k stricu Martinu v vas?“ ga je vprašala Nilka.

„Bom,“ je odgovoril Franc, „ali hočeš z menoj?“

„S teboj bom šla, da . . . tako pusto je doma, in dolgočasno . . . Mama nočejo iti.“

Dolgo sta se pogovarjala to in ono, dokler ni prinesla mati polne skleda na mizo.

Zajemali so počasi s starimi, nerodnimi žlicami. In so molčali med kosilom. Materi se je roka tresla kakor v mrazu, globoko na tilnik je zdrknila z glave pikasta nedeljska ruta.

Prvi je odložil žlico Franc.

„Jej, ne bodi izbirčen!“ je rekla mati in je odložila tudi sama žlico.

Franc je vstal.

„Kako bi jedel?“ . . . Nič boljšega nimamo ob nedeljah kakor ob delavnikih. Drugod je to drugače; vedno imajo meso na mizi . . .“

Materi se je roka še bolj tresla nego prej.

„Pa imajo tudi denar,“ je odgovorila z rahlim glasom.

Tudi Nilka se je dvignila s stola.

„Res, že dolgo nismo jedli mesa. Mislim, mama, da o Veliki noči je bilo . . .“

Pogledala je v mater s čudnim smehljajem okrog ust. Trda je bila.

Mati si je zakrila obraz z obema rokama, naslonila se je ob zid in solze so se ji udrle po licih navzdol.

„Saj bi dala, ko bi imela . . . Še Bog, da je to . . ., da nismo lačni . . .“

Temno je zrl Franc vanjo.

„Sam vem, da ne more biti drugače, a vendar . . . Zastonj je trpljenje, nič nima človek od dela, kakor da bi metal denar v vodo . . .“

Nilka se je nenadoma glasno zasmejala.

„Nikar se ne jezi, Franc, saj ni vse skupaj nič . . . Povej, če pojdeš kmalu v gostilno k stricu Martinu?“

„Pojdem. Prej grem še malo ležat tja v kolarnico, ker je hlad tam.“

„Da veš, jaz pojdem s teboj. Pokliči me, ko greš — razumel?“

Ne da bi se ozrl v mater, je odprl Franc duri in odšel . . .

Nepremično je sedela mati na klopi, roke na obrazu, vrat upognjen, hrbet sključen. Silna boleost je prešinjala njeno srce, boleost tako velika, nedopovedljiva, da bi za zakričal človek od groze in okamenel . . .

Z opreznimi, tihimi koraki se ji je približala Nilka.

„Mama, kaj vam je?“

Mati se ni zgenila, tudi ni odmaknila rok od lic. Zdelo se je, da podrhteva njeno telo v joku.

„Ali jokate?“

Takrat je pogledala izza prstov v Nilko in vstala.

„Če si lačna, Nilka, kar jej še; saj je ostalo, ker je Franc tako izbirčen . . . Ti pa kar jej . . .“

„Sem sita,“ je odgovorila Nilka; in ni bila sita, ne, lačna je bila; nekaj kakor kljubovanje se je dvigalo v nji, zato je tako govorila . . . Mati je šla, pospravila posodo v kuhinjo in začela pomivati; ko se je vrnila s praznimi rokami, je vzela iz omare velika očala in sedla k oknu; pred njo so ležale nove, rdečo-obrezane mašne bukve s koščenimi platnicami.

„Malo bom brala, čeprav imam slabe oči,“ je rekla k Nilki obrnjena in nagnila glavo na prsa. —

Prelep dan je bil zunaj; visoko na nebu je gorelo zlato solnce in njegovi topli žarki so lili na zemljo v velikih, svetlih pramenih; vsa narava je bila prepojena s temi solnčnimi žarki, kipela je od življenja in opojno duhtela. Od pokošenih travnikov za vasjo, od suhega sena je prinašal pihlajoč veter blagodišeč vonj. Po stezi, preko travnikov so korakali fantje in veselo ukali; sem do okna se je razlegala njih ponosna, praznična pesem, zvenela je v opojnoduhtečem ozračju, donela in zamrla je v daljavi . . .

Iz krčem so se čuli živahni pogovori, poredno hihitanje vmes posamezne hrupne, kričeče besede, katere je pa prevpila glušeča muzika harmonike in gramofona.

„Lepo je danes, prelepo,“ se je nasmehnila Nilka sama sebi, stopila je bliže k oknu, ustnice nejevoljno stisnjene, in si je zasencila z levico oči.

Mati je dvignila glavo in je pogledala izpod očal.

„Kaj govoriš, Nilka?“

„Lepo je zunaj,“ je odgovorila Nilka; smeha ni bilo več na licih.

Mati se je sklonila in je brala naprej; kakor pa je brala in se mučila s svojimi oslabelimi očmi, se je razlival tih, blažen smehljaj preko njenega zgubančenega, velega obraza; ustnice so se ji gibale kakor v spanju, enakomerno, šepetaje, prosile so.

Nilka je šla iz izbe in se vrnila s polnim vrčem vode.

„Tako sem žejna; hočete tudi vi piti, mama?“

„Ne bom!“ je odkimala mati in je zaprla mašne bukvice, ki so se lepo svetile v solnčni luči. — „Poglej, oči so me začele skeleti . . . še brati ne morem . . .“

Vstala je in je dejala očala z nosa.

„Ali bi ti, Nilka, brala nekaj iz svetega pisma? Tako rada bi poslušala. Sama ne morem brati, me začnejo boleti oči.“

Nilka je pila vodo v dolgih, globokih požirkih, izpila, postavila je vrč na mizo.

„Kje je?“ je vprašala.

„Kje da je sveto pismo?“! . . . Tja v čumnato skoči; v skrinji je in je zavito . . .“

Ko je prinesla Nilka iz čumnate v debel papir zavito sveto pismo in ga je položila na mizo, se je zasmejala na ves glas.

„Kje naj začnem?“

„Tam pri kralju Davidu . . .“

Počasi in oprezno je odpirala Nilka list za listom, iskala je na vseh krajih in je našla končno vendarle pravo mesto.

Mati je zopet sedla in si je položila roke na kolena; čelo se ji je nabralo v gube in lica so se ji zresnila.

„Daj no, beri! . . .“

Nilka je položila prst na knjigo, upognila je vrat in je hotela že brati. Tedaj je zašumelo nenadoma za hišo, začal se je vesel pogovor.

„Beri . . . kaj čakaš?“ je silila mati.

Zunaj, tik pod oknom, so se oglasili težki možki koraki.

„Če misliš, pojdi!“ je zaklical Franc s hripavim glasom skozi okno in je obstal.

Nilka se je vzdignila in pogledala mater proseče v oči.

„Jaz pojdem,“ je šepetala.

Mati se je dvignila: „Nilka, bodi pametna!“

Franc je v novič poklical.

„Le urneje! — Ne bova te čakala dolgo . . .“

Zakašljal je, nato se zasmel; vmes se je oglasil Tone, sosedov Tone, Malčin brat.

Nilka je spoznala Tonetov glas, zardela je v lica, povabila oči, pa jih je zopet dvignila k materi.

„Jaz pojdem, mama. Ale ne smem?“

Zapirala je mirno sveto pismo in vstajala.

„Ali ne smem?“

„Ne ubogaš me,“ je rekla mati in je zavzdihnila.

Franc je v tretjič poklical.

„Kod pa se vendar obotavljaš? . . . Celo večnost te je treba čakati, pa te še ni ven iz bajte . . . Le brž!“

Tudi Tone je stopil bliže k oknu in se je zasmel: „Nilka!

Pridi no, da se kaj pomeniva. Ali me nimaš prav nič rada?“

Mati se je naslonila na okno.

„Prav treba ti je hoditi v krčmo, Franc . . . Ali imaš denar za take stvari?“

„Da bi še v krčmo ne smel!“ je vzkipek namah Franc.

„Kdo mi bo branil? Cel teden trpim, kakor živina, pa da ne bi smel izprazniti par kozarcev?! . . . Saj gre ves denar za druge, jaz ga ne porabim dosti; zaradi tistih par soldov, ki jih zapijem, mi ne sme nihče zameriti. Pojdiva, Tone!“

K oknu je planila Nilka.

„Počakajta, takoj pridem!“

Odhitela je k postelji po ruto in si jo začela zavezovati.

„Jaz grem . . .“

Mati je sedla za mizo in si je pokrila z dlanmi obraz; ničesar ni rekla, nikamor se ni ozrla.

„Srečno, mama! zvečer se vrnemo . . .“ je zavpila Nilka pri durih, odprla jih in odhitela na cesto, kjer sta jo čakala Franc i Tone.

Kakor da jo je udaril kdo s pestjo po obrazu, je bilo materi: kri je planila v njena izsušena lica, a samo za hip, nato je izginila . . .

Vstala je in zopet nateknila očala na nos. S tresočimi rokami in s solznimi očmi je odpirala sveto pismo, nato pa pričela čitati . . .

. . . V Medvedovi krčmi pa je zahreščala tistikrat harmonika in v hrupnem veselju so se zavrteli pari; roko v roki, lica tik lic, je drvilo in vriskalo tik pogrnjenih miz, ki so bile polne jedil in pijače; zdaj pa zdaj je zazvenel v splošnem hrupu Martinkov zvonki klic, zasmel se je prešerno Franc in je zaukal, drug poleg drugega je zažarel Nilkin in Tonetov obraz, zasvetil se je in utonil v gnječi.

PAVLINA K.:

ČREPINKOV ONZA.

Črepinkov Onza! Saj ste ga tako vsi poznali! Hodil je od hiše do hiše in beračil. Bil je občinski ubožec. Danes je jedel in spal pri tej, jutri zopet pri drugi hiši. Tako je Črepinkov Onza v enem mesecu prepotoval vso vas.

Navadno se je vsedel na vežni prag, kamor mu je gospodinja ali dekla prinesla skledo jedi. Če je bilo kaj dela pri hiši, je moral tudi on pomagati, da si je tako zaslužil kosilo. Največkrat so ga poklicali zvečer v hišo, da je pomagal luščit fižol ali bučno seme.

Kadar pa je šel skozi vas, tedaj se je usula cela tolpa otrok za njim, ki so vpili;

Črepinkov Onza!
Kam kravljaš?
„V kurjo vas
po en par klobas.“
Če jih sneš
domu ne smeš;
če jih prodaš,
domu ne znaš.

Ta pesem, zložena njemu na čast ga je vsakokrat tako razkačila, da je vzdignil debelo palico, katero je nosil vedno s seboj in jo z vso močjo vrgel za otroki. Potem pa se je še sam spustil v dir za njimi. Pa kaj! Njegove noge in otroške! Kmalu se je utrudil in se vsedel na kak cestni kamen.

Črepinkov Onza še ni bil star. Imel je komaj kakih 40 let. Očeta še sploh poznal ni, mati pa mu je zelo zgodaj umrla. Zato je šel že v zgodnji mladosti služiti k svojemu stricu, edinemu sorodniku.

Njegov stric je bil vdovec brez otrok. Ker je bil štedljiv, zato si je napravil lepo premoženje. Njegova hišica je bila najlepša v vasi. Tudi malega Onzeka je učil stric štedljivosti. Kadar mu je dajal lepe nauke, vselej je pristavil: „Le rad me ubogaj in delaj tako, kakor te učim. Šaj po moji smrti bo itak vse tvoje.“

Tako se je Onza naučil pri stricu vsega gospodarstva. Ko je postal večji, je mesto strica vedno on opravljal vsa težja dela. Sam je hodil po delavce, sam je šel ž njimi na polje, stric pa je doma pripravljali kosilo.

Ko je nekega dne prišel Onza s polja domov, je našel strica sredi sobe na tleh ležati. Bil je mrtev. Zadel ga je kap. V oporoki pa je zapustil vse premoženje Onzeku.

Ko je prišel Onza od pogreba domov, se je razkoračil sredi sobe in se široko nasmejal. Kakor kupec, tako si je hotel zdaj še enkrat celo poslopje ogledati. Šaj je bil zdaj sam svoj gospod! Kaj mu je bilo zdaj drugo mar! Mar dekleta, ki so se tako poželjivo ozirala vanj, kadar je šel v cerkev! Rekel si je vedno: „Zeno lahko dobim vsaki dan, če tudi imam raztrgane hlače. Hiše se pa ne dobi tako lahko.“

V tistem kraju pa imajo navado, da kadar kdo umrje, obhajajo pogrebci sedmino. Tudi tukaj so jo. Onza je pridno dajal za vino in je tudi sam pil. Šaj večjega veselja mu stric ni mogel narediti, nego, da mu je zapustil hišo.

Vino mu je šlo vedno bolj v glavo. Ker ni bil vaje piti, ga je hitro premagalo. Utrujen se je vlegel na klop in zaspal.

Ko se je drugo jutro prebudil, je občutil grozno žejo. Spil je kozarec vode. Ta je bila za nič! Ni si mogel ugasiti žeje.

Šel je zopet v gostilno. Pil je zopet, pil mnogo, tako, da se že ni več mogel držati pokonci.

Tako je delal vsaki dan. Najprej je šel v gostilno pit, ker je bil žejen. Ko si je pa že žejo pogasil, pa je pil od samega veselja, ker je postal hišni posestnik. Kdor je bil takrat v gostilni, vsak se je napil na njegov račun. Vinski bratci so to že dobro vedeli in pazili, kdaj je šel Onza v gostilno.

Nekega dne je prišel, pravzaprav prigugal se je zopet pijan domov. Kadar se je Črepinkov Onza hotel malo pobahati, si je vžgal smodko in jo pušil. Tudi takrat jo je kadil. Da bi se prepričal, če je v njegovi hiši vse v redu, je pregledal vse prostore.

Ko je šel s podstrejša, mu je padla goreča smodka v seno. Ker je bil vinjen, tega ni zapazil. Seno pa se je užgalo. Ni trajalo dolgo, ko je pogledal plamen iz strehe. Močan veter je zapihal in odnesel iskre v sosednje hiše, ki so bile s slamo krite. V kratkem je bila vsa vas v plamenu.

Prišli so gasilci, da bi ogenj pogasili in oteli, kar se da še oteči. Toda vse zaman! Vsled velike suše jim je zmanjkalo

vode. Poleg tega pa je pihal še tako močan veter, da je bila vsaka pomoč brezuspešna. Ogenj je prebivalcem uničil vse.

Črepinkov Onza ni vedel o požaru nič. Ker je bil pijan, je trdno zaspal in ljudje so ga spečega odnesli na bližnji travnik. Ko se je prebudil, je videl samo še razvaline na mestu, kjer je stala prej stricova hiša, na katero je bil tako ponosen. Spoznal je, da je samo on kriv vse nesreče vaščanov.

Pa kaj! Vsak kes bi bil zdaj odveč! Piti ni več mogel, ker ni imel denarja. Na kredo mu pa nihče ni hotel nič dati, saj ni imel kaj, s čemur bi bil poplačal. Kar mu je pa še ostalo polja in travnikov, pa je moral prodati, da je poplačal stricov pogreb in sedmino, pa tudi dolgove, katere je napravil pri bližnjem gostilničarju.

S trebuhom za kruhom je šel po svetu. Pa ni ostal dolgo v tujini. Ker se mu ni ljubilo delati, so ga po odgonu poslali v domačo vas. Ko je prišel zopet v domačo vas, so si vaščani že postavili nove hiše. Tako je ostal vedno tukaj in beračil.

Letošnji predpust pa so si vaški fantje nekaj izmislili. Prigovarjali so Črepinkovega Onza, da se naj obleče za kurenta. Hodili bi za maskare oblečeni od vasi do vasi.

„Veš, Onza, lahko boš pil in jedel, kolikor boš hotel.“ Tako so mu rekli. Kar zasvetilo se mu je v glavi. Tako dolgo že ni nič pil! In ne pomni več, kdaj se je zadnjikrat do sitega najedel. Obljubil jim je, da bo šel.

Na pustni torek so ga fantje oblekli v črn kožuh. Na glavo so mu natakneli kosmato krinko, v roko so mu dali palico, ki je imela na konci ježevo kožo. Bil je res pravo strašilo. Drugi fantje so se tudi oblekli za maskare.

Taki so šli od hiše do hiše. Tu so dobili žganja, tam zopet vina, kjer pa tega ni bilo, pa krape in potico.

To je bilo nekaj za Črepinkovega Onza! Vesel, da je prišel do tako dobre službe, je začel uganjati burke, da so se mu vsi smejali.

Vino in žganje pa je uplivalo na kurenta in njega vodstvo. Kurent se je en čas zaletaval, potem pa je padel v jarek in tam obležal. Ker so bili drugi fantje tudi vinjeni, se niso dosti zmedli zanj.

Mimoidoči so si pa mislili: „Je pač kurent! Gotovo se ga je preveč nasrkal in zdaj je zaspal.“

Črepinkov Onza pa je res spal — večno spanje.

Ko so šli na pepelnično sredo ljudje k maši, so videli še zdaj v jarku ležati tistega kosmatinca. Ko so ga vzdignili in mu odvzeli krinko in kožuh, so spoznali v njem Črepinkovega Onza. Bil je res mrtev.

Uničila sta ga vino in žganje.

Dolga večnost.

„Ali se spominjaš, možek, da si mi svoje dni tukaj na tej klopi prisegal zvestobo in večno ljubezen?“

„Res da, kdo pa je takrat slutil, da bo stvar trajala toliko časa.“

Dvomljivec.

„Gospod profesor, jaz nameram pristopiti k tukajšnjemu o lepševalnemu društvu.“

„Mhm! Ali mislite, da vam to kaj pomaga?“

□□□

DELATI!

Zgodaj je še; ura bije pet. Tramvaj še ne zvenči po ulicah, le zdaj pa zdaj rožlja kak težko naložen voz po tlaku, včasih zakopitajo konji v ostrem, posebnem taktu pred tihim fijakerjom. Po trotoarju gre mnogo pridnih, urnih nog. Natanko se razločuje možki korak od lahke, brze ženske stopinje. Le redko kdaj se vzdigne glas kakenga pogovora do mojega okna in še redkejše mi zazveni smeh v sobo. Skoro vsi ljudje, ki so zdaj na ulicah, stopajo molče in resno, mudi se jim nekam, nimajo časa postajati in se zabavati. Trgovine so še zaprte.

Prazna se razteguje ulica na desno in levo. Ali neka posebna, čista svežost je v zraku. In tudi ljudje so drugačni, kakor zvečer. Zbrano nekako in zamišljeno gredo na svoje delo. Na takšno delo, ki jim daje malo veselja in morda niti kruha ne zadosti, na trdo, težko delo, ki je krut jarem posameznika in blagoslov človeštva. Od daleč odjekujejo koraki. Iz predmestij prihajajo, iz starih, majhnih hiš, iz ozkih, zatohlih, prenapolnjenih stanovanj, kjer se slabo spi, kjer težki sni morijo trudno telo in bridke skrbi prezgodaj bude stanovalce.

Potem, ko utihnejo koraki, ko se stope v množtvu, se začnjenja počasi buditi vse mesto, bučiti in ropotati. Vežna vrata se odpirajo loputaje, grmeč se vzdigujejo roloji na velikih oknih trgovin in prodajalnic, tramvaj drdra in cinka. Ali še vedno slišiš nekaj časa čivkanje vrabcev nad vsem, železniški pisk pade čez strehe v mesto in nekje daleč laja pes. Vedno bolj se pogrezajo posamezni šumi v glasno, usiljivo, sejensko, zoprno in zamolklo melodijo mesta. Zrak se napolni s prahom in soparico in vedno manj svežosti in čistosti je povsod, čim več postopa-

čev in brezdelnikov se drenja po ulicah, čim hitreje brze ure dneva v delu, užitku, opojnosti.

Moje okno gleda čez ulico na strehe hiš. Nad strehami stoji modro jutranje nebo, posuto s par belimi oblački. Črna mačka sedi na strehi, rargleduje se, popravlja, gladi. V podstrešnjem oknu nasproti sloni stara žena. Njeni lasje so beli, ali ona je še vedno postavna, čista in pridna. Niti ne morem vstati tako zgodaj, da je ne bi videla, kako že pospravlja sobo, postilja postelje, briše prah ali pa sedi pri oknu in šiva. Njen obraz je miren in simpatičen in meni se zdi, da je zadovoljna. Mogoče je živela težko življenje, bogato skrbij, mogoče se je mučila in trudila, delala in trpela. Morda je le redko prišlo veselje k nji, kakor k nam vsem. Mlada je bila in je imela živo kri in vroče srce. In je ljubila in so jo varali in je sama varala in je strmela po vzvišenosti in grešila, kakor mi vsi. Imela je otroke in je hotela v njih doživeti svoje lastno vstajenje, doseči to v njih, kar ni mogla doseči sama. Ali otroci morda niso bili dobri in so šli slaba pota, druga pota, kakor si je želela sama. Ali pa so se utrudili pred ciljem, kakor drevo ki izgubi prezgodaj v jeseni listje in ne rodi sadu — ali pa je prišla bolezen in smrt in ji je vzela otroke še mlade v cvetju življenja. Njene oči so izjokale mnogo solz. Zdaj je stara in osamljena, redkokdaj še potrka veselje na njena vrata in redkokdaj tudi žalost. Pridna je in urna. Še celo ob nedeljah popoldne sedi pri oknu in nekaj vbada. Morda mora delati zaradi kruha. Ampak ona dela drugače. Neumorljivo in nekako z veseljem in ljubeznijo.

Vselej, kadar jo tako vidim, se spomni na svet, ki ga mi je dal dober prijatelj v veliki stiski in nesreči. Velika bolečina me je doletela, veliko zlo so mi storili, žalostna sem bila, ogorčena in ponižana, kakor še nikoli v svojem življenju. Moja duša je bila prekopana do dna, vse se je vzdignilo, kar je dobrega in tudi zlega v meni. Kakor ladja sem bila, ki je izgubila krmilo. Brez opore sem bila, brez moči, kakor šibko drevo, ki ga maje veter na vse strani. Nisem vedela, kaj bi storila in sem se obrnila na prijatelja za pomoč, za svet in navodilo. Mirno je poslušal moje zmedeno, strastno pripovedovanje. Potem je dolgo molčal, mislil in rekel končno: „Kaj bi Vam svetoval? Delati, delati! . . . To je najboljšo!“

Delati! Da, to je bil dober svet in jaz zdaj vem, da pride prej ali slej sleherni človek na ta ali drug način do prepričanja, da je delo v človeškem življenju nekaj dobrega in plemenitega, velika pomoč v vsaki sili. Vsak, kdor je kaj vreden, to enkrat spozna in začne delo ceniti in ljubiti drugače, kakor poprej, bolj mu je vdan, bolj zvesto in toplo. Res se dela tudi že prej, tako brez posebnih mislij, ker je delo pač socialna potreba in je pohajkovanje sramotno. Ali to je nekaj drugega. Delo mora biti človeku prijatelj, dobrotnik, najbolje zadoščenje in najboljši odpočitek za naš nemir.

Lahko se reče temu tudi dolžnost. Neka prijateljica, ki je bila zelo nesrečna, ki so ji storili veliko krivico in ki se nikoli več ne more od srca smejati, mi je rekla, da jo samo še dolžnost drži v življenju. Od zore do mraka ji dolžnost ravna dan. In ona je dober in vreden človek, ki ga spoštujem, kakor malo koga. Ampak vendar, če mislim: Dolžnost! dolžnost! — me je strah in čisto zebe me pred to trdo, zapovedujočo in tako strogo besedo. Dolžnost, samo dolžnost! To je vzvišeno. Ampak delati je boljše. Delati, to je priprosta, skromna deviza. In lahko se smeja zraven. Včasih, kadar je človek tako delal, da se mu smeh sam od sebe odveže v prsih in skoči na usta in v oči, kakor dobro zaslužen plačilo in nam da v hipu veselje in zadovoljnost.

Delati! In tudi zato je delo dobro in potrebno, kar nekako čisti zrak, v katerem živimo, ker nam omogočuje, da ne moramo dva nadstropja nižje.

Imam namreč prijatelja, ki je z mojim idealističnim svetovnim naziranjem prav nezadovoljen. Tudi on je bil enkrat idealist, optimist in vse mogoče podobnega. Ampak potem je prišlo življenje in ga je storilo drugačnega.

„Jaz sem sedel zgoraj in drugi ljudje so bili dva nadstropja nižje. Samotno mi je bilo in skoraj dolgčas zgoraj. Dokler se nisem nekega dne spomnil, da je treba te ljudi pod menoj malo pozornejše pogledati. In sem odkril, da sem prav za prav ravno tak, kakor oni spodaj. In ko sem to videl, mi ni preostalo drugega, kakor da se potrudim tudi sam doli in da prisedem k njim.“

Tako moj znanec. Jaz pa bi rada ostala v svojem drugem nadstropju. Ne zaradi tega, ker bi si kdo vedil koliko domišljala na svoje drugo nastropje. Ampak v drugem nadstropju je boljši zrak in lepši izgled, kakor doli in človek ni priklenjen tako tesno na zemeljske vsakdanjosti, kakor doli. In potem je v drugem nadstropju tudi precej drugih ljudi, mnogo več, kakor si mislijo gospoda v parterju. Nazadnje je vsaka selitev vedno prav neprijetna stvar in še mnogo neprijetnejša, če bi se moral seliti človek tako rekoč duševno. Tako bo pač najboljše, da ostanem, kjer sem. Par okraskov, par lepih dekoracij se je tekom let sicer tudi pri meni razbilo in poškodovalo. To se zgodi v vsakem najuzornejšem gospodarstvu. Treba jih namestiti z drugimi.

Jaz ostanem toraj v drugem nadstropju. In delo naj mi bodo stopnice, držalo, najemnina ali kakor že hočete imenovati to stvar.

Delati! Da, delati!

ANTON ŽUŽEK:

ZVEČER.

Na žitnem polju noč
med klasjem se lovi,
izza visokih trav
kresnica zablesti,

gre pesem kot pozdrav
skoz mrak od bogvekod
in misel vsepovsod
do tebe, glej, hiti . . .

POTOVANJE V TRIPOLIS.

Na beli Ljubljani je ležala črna noč. Po mestu je razsajala nevihta, kajti strogi deževni bogovi so se zakleli, da do brega namočijo mesto Ljubljano. To je bil torej vzrok, da je tistega večera lilo iz neba kakor iz škafo.

Vsak pošten Ljubljančan se je požuril, da je čim preje dospel v svoje stanovanje, v gorko, suho sobo. Neusmiljena usoda je hotela, da je moral profesor Ata v največji plohi zapustiti poslopje svojega zaslužka in obstanka, šolo. Na nesrečo je bil seveda brez dežnika. Hitro se je torej zaletel proti domu.

Cetudi je nesel slavní zemljepisec Ata svoje mogočne kosti in meso po ljubljanskih ulicah, ki so držale proti njegovemu domu, mu dež vendar ni prizanašal; moker je bil popolnoma. Brez sape, katero je že koj ob začetku svoje dirke po mokri cesti izgubil, je pritekel v vežo svojega stanovanja in jo takoj mahnil po stopnicah v prvo nadstropje.

Tukaj ga je pa že jako nestrpno in težko pričakovala njegova bodoča boljša polovica Žefka. Kdaj in kako sta se Ata in Žefka seznanila, o tem molči tudi najnovejša zgodovina. Bridka istina je le, da sta bila „on“ in „ona“ zaročena.

Ko je ves zasopljén pritekel v sobo, še toliko časa in imel, da bi Žefko spodobno pozdravil. Komaj je dobro prišel k sapi in že se je pričel učiti in guliti zemljepisja za prihodnji dan. Kajti naš profesor Ata ni pri zadnji izkušnji napravil izpita iz nemščine. Kolikor jaz vem, pomeni to ravno toliko, kakor če bi rekel, da Ata ne zna popolnoma nemščine. Radi tega se je kaj rad vsak večer učil svoj predmet in v navzočnosti Žefkini vpil in našteval različna mesta in trge kakor kak sprevodnik na postajah. Seveda, včasih je bil tudi za njiju praznik, namreč profesorju se ni bilo treba učiti in takrat se je izkazal kot velik družabnik in radodaren mož. Popeljal je Žefko in včasih celo njeno sestro Špelico v kinematograf, seveda k popoldanskim, otroškim predstavam.

* * *

Veter in nevihta sta še vedno razsajala in vznemirjala Ljubljančane. Ali naš profesor Ata se je jako dobro počutil v svoji postelji, a zaspati pa vendarle ni mogel. Preveč se je učil in to še naglas, torej ni čuda, da so mu po ušesih še vedno zvenela različna mesta; Kurja vas in New-York, London in Ribnica, Rožna dolina in Pariz, Tripolis in Ljubljanski grad, vse to mu je plesalo divji ples po učeni glavi.

Ali končno ga je spanec vendar le objel in ga odnesel v svoje kraljestvo. Ata je imel čudne sanje. Sanjal je,

II.

da sedi v svoji sobi in prebira „Ilustrovani tednik“ in čita o Tripolisu. Naenkrat ga nekaj vščipne in nameni se v Tripolis.

Hitro jo je pobral k ravnatelju in ga nahruli za dopust, katerega mu ta tudi izposluje. Takoj je pričel s pripravami za daljno potovanje v deželo polentarjev in tobakarjev. — Prišel je čas odhoda. Predolgo se ločevaje od ljubeznjive Žefke bi bil Ata skoro zamudil vlak.

Srečen, vesel in zdrav je došel v Trst. Pogumno je izstopil iz vlaka in ponosno šetal med bojevitimi Italjani. Medpotoma si je kupil vstopnico za na parnik. Držaje se svojega gesla: „Vse zmerno in počasi“ bi bil skoro zamudil tudi parnik. Šele ko je parnikova sirena tretjič zatulila se je spomnil Ata, da mora v Tripolis. A še sedaj se mu ni bogve kako mudilo. Domišljavi profesor je mislil, da sirena samo radi njega tuli, da gotovo na parniku njega pogrešajo in za to je bil nemalo ponosen. A takoj se je izpremenil njegov ponos v strah in grozo, ko je zapazil, da so na parniku že odstranili most, ki veže pomol s parnikom. Sedaj pa je postal počasni Ata silno uren. Svoje kratke, krive krake je premikal tako hitro, da so se za njim vzdigovali veliki oblaki prahu. Za Atom potujočim Italjanom pa ni bilo nikakor po godu, zatorej so pričeli preteče motriti profesorja s svojimi vročimi pogledi. Seveda Ata in njegov klobuk iz zajčje kože nista bila vajena vročih italjanskih pogledov in prvi je omagal klobuk in se vnel. Gorel je s plamenom in Ata je bil sedaj podoben Indijancu, ki je ravnokar izkopal bojno sekiro. Ata je zbijal in otepal okrog sebe kakor da bi bil pijan, na misel mu pa le ni prišlo, da bi vrgel goreči klobuk z glave. A Italjani so tudi usmiljeni, zlasti ako niso v Tripolisu. To svojo usmiljenost so pokazali s tem, da so divjega profesorja zavlekli pod mimgredoči voz, ki je polival prašne tržaške ceste, in ga toliko časa držali pod pipo, da mu je ogenj na klobuku ugasnil.

Ves zbeigan in premočen je Ata vendar le došel na parnik o pravem času. Ampak kakšen je bil! Ves moker, brez ovratnika in kravate, z razkodranimi, tu pa tam osmojenimi lasmi je čepel na kolobarju debele vrvi kakor mokra miš. A vroče solnce ga je kmalu posušilo. Ubogemu Ati je bilo že pred par minutami žal, da se je napotil v Tripolis, a ko je bil na parniku in občudoval naravne krasote, ko so se vrstila pred njegovimi izbuljenimi očmi lepa mesta in pokrajine, takrat je bil Ata zopet srečen in iz vsega srca je odpustil ljubeznivim in postrežljivim Italjanom.

V duhu je že sedel zopet za katedrom in ponosno predaval o svojem najnovejšem potovanju. Seveda nemščina ga bode malo dajala a to nič ne de, saj Ata je mož železne volje in glave.

Med takimi in podobnimi mislimi in načrti Ata ni zapazil, da so že davno na širokem morju. Mesta in pokrajine, zemlja, vse je izginilo, potrpežljivi Ata pa je zijal nekaj časa v sinje nebo, nekaj časa pa v modro morje. Počasi pa ga je obšla čudna darežljivost in radodarnost, brez pomisleka je torej daroval svojemu najbližjemu sosеду Pozeidonu. — Tisti večer se je Ata

dolgočasil; bil je popolnoma sam. Znanja ni iskal, bodisi da ga je bilo sram, ker je bil še ravno tak, kakoršen je bil ušel bojevitim Italjanom, bodisi, da se mu je zdelo že prepozno. Z eno besedo, Ata se je odpravil tistega večera kmalu v svojo visečo posteljo in tudi kmalu zaspal.

Spal je kaki dve uri spanje potujočega zemljepisnega profesorja, ko ga naenkrat zbudi glas, ki je bil najbolj podoben trobenti kakega avtomobila. Zmedeni Ata je bil tudi za trdno prepričan, da se bliža avtomobil in že se je jel umikati in lezti zmeral bolj h kraju svoje viseče postelje.

„Hmmm“ je zopet zategnjeno zatulilo. Ata je mislil, da je še vedno na poti avtomobilu in, da za to trobi in tuli. Umaknil se je še bolj h kraju in z zavestjo, da se umika železnemu vozu, je telebnil iz postelje kak pol drug meter na tla. Lahko rečemo, da je bil ta padec zanj velika sreča, kajti šele sedaj se je Ata popolnoma izpametoval in spoznal, da ni v Ljubljani na cesti pred avtomobilom, ampak na parnikovih tleh.

Pomencal si je zaspane oči in počasi po vseh štirih zlezel na krov. Tu pa sam svoji očem ni verjel. Gosta megla je ležala nad morjem, ki pa je bilo še dosti mirno. Parnikov rog za meglo pa je v jednomer tulil in zavijal na vse mogoče načine, menda zato, da bi priklical kak drug parnik, češ: „Zaleti se no v mene in razbij me.“ Tudi več potnikov je bilo že na krovu, ki vsled tulečega roga niso mogli spati, akoravno je bila še trda noč.

Naenkrat si prikaže par metrov pred njimi velikanska ledena gora, katero so Italjani poslali svojim rojakom iz Trsta v Tripolis, da bi si ob njej hladili vroče glave, katere so si razgrevali ob razbijanju tripolitanskih zidov. Parnik pa se je pomikal z veliko hitrostjo naravnost proti ledeni gori. Strojnik mu je prigovarjal, naj se vstavi, naj gre nazaj in v to svrho je preobračal moč različnih strojev v njegovem trebuhu, a vse ni nič pomagalo; svojeglavni parnik se ni umaknil in tudi ni počakal, ampak raje se je zaletel v goro in se razbil.

Kako se je potem Ata junaško boril za obstanek, za svoje dragoceno življenje, kako je z močnimi rokami delil valove, kako je jezen grizel in požiral valove, hoteč na ta način zmanjšati globino morja, se ne da povedati. Le toliko bodi rečeno, da se je Ata pokazal v pravi luči zemljepisnega profesorja, ki ve razločevati suho zemljo od morja. Le toliko bodi povedano, da je takih junakov še bore malo rodila slovenska majka in, da nobena Žefka na Kranjskem ne bo imela takega moža, kakor ravno Atava.

Počasi in samozavestno se je skobacal potem Ata v čoln, katerega so izpustili iz potaplajočega se parnika. Ves premočen in premražen Ata le ni mrmral in tarnal kakor njegovi sopotniki, temveč si je mislil: „Ako hočem biti kdaj geograf, tedaj se moram ne samo loretično, ampak tudi praktično seznaniti z vsemi deli sveta, s suhimi kakor tudi z mokrimi.“

Tako in podobno je modroval Ata, ko se je pripeljal mimo njih parnik, ki je bil tudi namcujen v Tripolis. Ponesrečenci

v čolnu so dajali znamenja; Ata je kričal v najvišjem sopranu za parnikom naj počaka. In res, parnik se je vstavil; menda se vsled premočnega Atovega soprana v njem kaj potrla.

Hitro so se preselili ponesrečeni iz svoje orehove lupine v parnik, ki je takoj zopet odplul proti Tripolisu.

Navaden človek bi po takih nezgodah izgubil najmanj pol veselja za nadaljno potovanje. A ne tako Ata, ki je še vedno več veselja dobival, ker se je zavedal, da dela za občno znanost in kakor hitro bi on umrl na taki poti, da ga proglasijo za znanostnega mučenika, ki je daroval svoje življenje svojemu idealu, zemljepisju. Parnik se je srečno ukrcal v Tripolis in Ata je s svečanim izrazom na licu in še z nekoliko morske vode v trebuhu stopil na tripolitanska tla. Umazano mesto, huda vročina in prebivalci Tripolisa so Ata tako zmedli, da se je navsezadnje vprašal, po kaj je sploh prišel v Tripolis. Ata je dobil domotožje in nestrpno je čakal na drugi parnik, ki je takrat slučajno že čez dve uri odhajal v Evropo.

Ata je zavil od пристanišča v ozko umazano ulico, ki je bila tvorjena od visokih, grbastih hiš. Srečal je nekoliko vojakov, ki so menda tekli na bojišče. Ata je naenkrat nehotе pogledal v zrak, mogoče, da bi pogledal na bližnji zvonik na uro. A takoj se mu stemni pred očmi in takoj nato mu prileti na obraz neka gosta zmes. Ata ni mogel gledati, a po duhu je spoznal, da mora biti ta blagoslov zmes smrdljivih dateljev, gnilih pomeranč, kislih fig in še marsikaj. Bodisi, da je bil to začetni sprejem kake tripolitske lepote, bodisi, da je bilo kaj družega, istina je, da se je Ata

III.

zbudil in ves moker planil iz postelje. Pomladansko, jutranje solnce je že sijalo na njegovo postelj, pri kateri je stala Žefka s praznim kozarcem v roki.

„Veš, Pepček, čas je, da vstaneš. Šolo si že itak zamudil!“

Ata pa je bil še ves zaspan in sploh še ni trezno pojmoval svojega položaja. Od brade mu je kapala voda, s katero ga je ljubezniva Žefka krstila in ga kar po zraku z neizrekljivo hitrostjo potegnila iz Tripolisa v Ljubljano. Počasi se je zaspani Ata vendarle streznil in se polagoma oblekel. Tistega dne je pouk zamudil in tako je imel vsaj en spomin na velezanimivo potovanje v Tripolis.

FR. LOČNIŠKAR:

PO NEVIHTI . . .

Ponoči je razsajala nevihta.
Na razorani zemlji sled se njen pozna. —
A danes zopet jutro je prekrasno,
veselo z neba solnce se smehlja.

Tako v življenju našem zli viharji,
začrtajo nam v srcu neizbrisno sled,
a lice in oči se še smehljajo
in goljufajo škodoželjni svet . . .

MOJE SANJARENJE.

V tem času, januarja meseca, ko so večeri tako dolgi, se vsedem včasih v kot svoje sobe ter premišlujem, premišlujem . . .

Kaj mislim, tega skoraj sam nikoli ne vem, ne mislim pa nikoli dosti. Samo to vem, da vedno mislim in mislim . . .

Danes mi je zopet prišla — skoraj bi mogel reči, — nemumna misel v glavo, katera mi še sedaj roji v njej in jo hočem v kratkih besedah opisati. Sicer je to bolj načrt, kot misel, pa vendar je misel.

Gledal sem namreč popoldne skozi okno delavnice in opazil mnogo delavcev, njih žena in otrok, kako se trudijo in nosijo domov razne stvari, katere so vsaki družini neobhodno potrebne.

Tam sem videl že postarnega rudarja, kako težko nese koš premoga — boljše rečeno: praha od premoga — da si bo mogel malo zakuriti, ter da ne bode prezebal s svojo družino. Dobi vsaki mesec dvanajst košev takega premoga — praha, — in mora paziti, kako ga bo uporabljal, da mu ga ne zmanjka.

Tam zopet vidim ženo enega rudarja, kako težko nese koš drv, katera je na smetiščih nabrala, da jih proda kakemu obrtniku, ter si s tem vsaj nekoliko izboljša svoje revno stanje. Obrtniku to seveda tudi prav pride, ker dobi po ceni drva (en koš trideset vinarjev), ona je pa tudi vesela, da vsaj to svoto dobi. Možev zaslužek ne zadostuje vsem potrebam družini, obstoječi iz več oseb, si mora pa ona na ta način pomagati. Otroci so vedno lačni, ako pa kruha ni v hiši, je pa jok in stok.

Ako tedaj ona vsaki dan vsaj dva taka koša drv proda, pridejo vsaj malo laglje ven, vsaj malo laglje izhajajo.

Tam zopet nese deček iz družbine prodajalne razne stvari, kot: moko, sladkor, kavo, zabelo itd., katere delavec na upanje dobi, ker družba je toliko „naklonjena“ delavcu, ter mu za mesec naprej zaupa, ker v gotovini mu ni mogoče plačati. Ali ima pri tem dobiček družba, ali delavec, mi ni mogoče povedati, tega ne vem. Svojo misel o tem pa le imam.

Vse to, kar sem videl, je bilo vzrok mojih misli. Koliko mora delavec trpeti, ubijati se, da preživi svojo družino, pa ko bi si mogel vsaj za stare dni pri tem kaj prihraniti. Pa tega mu ni mogoče. Ako so en mesec malo bolje plačani, so pa potem par mesecev slabše, tako, da ako si tisti mesec kaj prihrani, mora pa naslednja dva ali tri mesece zapraviti. In prišla mi je v glavo misel, oziroma — načrt:

„Šel bom po svetu, postanem bogat in se vrnem s polnimi žepi denarja v domači kraj ter si tam ustanovim razna podjetja, bom postavil tovarne, kupoval rudokope in samo s takimi stvarmi se pečal, od katerih bodo tudi delavci imeli kako korist, in mi

bode mogoče izboljšati njihovo revno stanje. V svojih mislih sem že bil milijonar, stokratni milijonar, imel sem že več tovaren, rudokopov, v katerih je tisoče in tisoče delavcev služilo si vsakdanji kruh. Bil sem že spoštovan od delavcev, blagoslovljen od njih žen, in otroci so že kazali za menoj, govoreč:

„To so gospod, katerih je sedaj ta rudnik. Kupili so ga za toliko in toliko.“

„Pa dobri so ta gospod!“

Naš ata so rekli, da predi niso nikoli tako dobro zaslužili, kakor sedaj.“

„Naš so tudi rekli?“

„Naš tudi!“

„Naš Nace je lansko leto rekel, da bode šel v Ameriko, sedaj pa pravi, da ne pojde nikoli od tod, ako se bode vedno tako dobro zaslužilo kakor sedaj.“

Take in enake reči so se o meni govorile in milo mi se storilo . . .

Hodil sem pa tudi iz enega kraja v drugi, kjer sem sploh imel kako svoje podjetje, ne da bi to preji komur naznanil in hodil po pisarnah ter nadzoroval delovodje, uradnike, paznike, da se vendar ne bi kje kaka krivica delavcu godila. Ako sem kedaj kaj nepravilnega našel, sem ošteval; ako je bilo potreba, tudi takoj izključil, bodisi delovodjo, uradnika ali paznika, plačajoč mu predpisano svoto za toliko in toliko časa naprej.

In bil sem zadovoljen sam s seboj, ko sem videl, da so tudi drugi z mano zadovoljni.

Imel sem tudi ženo, otroke, družino, a nikoli ni bilo prepira med nami, niti med družino, ker je bil blagoslov v hiši.

Ali sem mogel biti bolj zadovoljen kot sem bil?

In še sedaj, ko sem se predramil, iz svojih misli in vidim, da je to vse bila samo fantazija, si ne morem misliti drugače, kot: „lepo bi bilo, ko bi se vse to v resnici zgodilo!“

Ali se pa tudi bode kedaj?

Skoraj gotovo nikoli.

Imam sicer pogum za v svet, dela se tudi ne bojim, a vendar, da bi kedaj tako daleč prišel ter toliko obogatel, da bi mogel vresničiti vse to, kar sedaj samo sanjam, tega upanja nimam, ker sem sam — delavec.

Brez kapitala je današnji dan težko kaj začeti, kapital doseči je pa v sedanjih razmerah tudi težko.

Saj v tujini tudi delavce mučijo kolikor morejo, ko bi pa imel kaj bolje zaslužiti, pa pride bolezen, ali pa kaka druga nezgoda. Pri tem pa tudi, ako bi imel že kaj prihranjenega, bi moral zapraviti, ker iz nič se ne da živeti.

Ne, jaz tega nikoli dosegel ne bom, tega namreč, kar mi večkrat v mojih fantazijah na misel pride.

So pa tudi ljudje, kateri bi to lahko storili, oni pa ali nočejo, ali se pa ne upajo.

FRAN BLOK:

MOJE PESMI.

I.

Hej, devojka, ti devojka
s svetlimi očmi,
kaj si vzela mi v ljubezni,
kaj si dala mi! —

Vzela si mi strah in žalost,
dala vrisk mi fantovski —
hej, devojka, ti, devojka,
s svetlimi očmi! —

II.

Pa zavriskam, ko črez vas grem,
da me čuje očka moj:
— kaj je fantu, da ne plaka,
da zavriskal je nocoj? —

Srečo srečal sem na klancu,
ki mi dala je roko,
srečo s smehom v licu rdečim,
srečo z ruto židano ...

Pa zavriskam še črez polje,
koder setev zeleni —
pa mi s petjem njiva plodna
v zlat pozdrav odgovori ...

III.

Danes pomlad je v deželi,
žnjo je vrisk in petje, smeh —
kot da v tvojih se, devojka,
porodila je očeh ...

Sama sreča je v poljani,
sam nebeški blagoslov,
z mano v polje, hej, devojka,
naberiva si darov! —

Naberiva petja, cvetja
in veselja za vse dni —
naberiva ga za naju
in za vse ljudi! — — —

□ □ □

FR. SAMEC:

STRAHOVI.

Dolovski Videk je stopil iz krčme in vrata so se trdo zaprla za njim. Krčmar se je jezil, da mora zaradi par pivskih bratcev toliko časa bdeti. Seveda ta pijanec mora biti pa tudi vselej zadnji in komaj bi bilo, da bi ga človek rinil skozi vrata.

Videk pa se ni zmenil za krčmarjevo loputanje. Ko je stopil na cesto, si je potisnil iz navade klobuk na levo uho in pogledal proti nebu. Bila je lepa majeva noč. Prijazno je obseval mesec vrhove haložkih gor, le zdajpazdaj so ga pokrili tanki, skoro prozorni oblaki, ki jih je gнал lahen vetrič proti sosedni zemlji hrvaški.

Videk je postal ob tem pogledu še bolj židane volje in začel je tiho mrmrati svojo priljubljeno pesemco: „Lejskovec je leju mestu ...“ A komaj je bil gotov s prvim verzom, se je spotaknil ob kamen in pomeril s svojim životom, kako široka je cesta. Videk se ni dolgo pomišljal, kaj mu je storiti, ampak precej je odprl usta, da bi pošteno zarobantil in zaklel. Ravno tako naglo pa mu je prišlo na misel nekaj drugega in kletvica mu je zamrla na jeziku, Videk pa je skrčil roko in se še ležeč na cesti pokrižal trikrat ...

To je slabo znamenje, če se človek zvrne po cesti, ko še sto korakov ni oddaljen od krčme. To je opomin! Slabo pot bo imel nocoj. Takoj mu je prišel na misel kolar Šmigoc, ki so ga pokopali pred tremi dnevi nekrščansko.

Kesal se je zdaj, da se ni vrnil že za dne domov, kakor je bil sklenil dopoldne, ko je šel mimo Šmigočeve hiše in pomislil, kako bi bilo to mučno, če bi moral iti opolnoči mimo tega kraja. A zamotila sta ga Piskerc in Škorec, da so malo predalgo vasovali pri žganici. Tema dvema je lahko, ko imata komaj par korakov do doma, a on mora hoditi mimo takih krajev, da se človeku še po dnevi ježijo lasje . . .

Pokojni Šmigoc je imel nesrečo v življenju. Tlačili so ga dolgovi in druge nadloge. Nazadnje se ga je naveličala še žena in začela slepomišiti z njegovim pomočnikom. Nesrečni kolar se je mučil noč in dan, da bi spravil razmere v pravi tir. Ko pa je izprevidel, da je vse zastonj, je sklenil napraviti konec vsemu . . .

Nekega dne je poslal družino v hosto. Zamahnil je s pestjo za odhajajočo ženo in pomočnikom: „Ne bosta živela udobno po moji smrti!“ Potem je zažgal hišo in delavnic, sam pao skočil v vodnjak . . . Predno so prihiteli ljudje, je bila hiša v plamenu, njega pa so potegnili mrtvega iz vodnjaka.

Dasi so ljudje rekli, da je Videk velik pijanec, popolnoma vse pameti pa vendar ni bil še zapil. Ostalo mu je je vsaj še toliko, da je dognal v svoji glavi, da človek, ki umrje take smrti in ni cerkveno pokopan, ne more najti na onem svetu božjega miru. Tako bo hodil tudi Šmigoc okrog in bo strašil mirne ljudi . . .

Vedno bolj se je bližal Videk kolarjevi hiši in pri srcu mu je postajalo tesneje in tesneje. Trudil se je, da bi mislil kaj drugega. A zastonj, vedno so se mu vračale misli k nesrečnemu Šmigocu. Klical si je v spomin dogodke današnjega dne. Bil je v Soviču pri stricu, na povratku pa se je oglasil v krčmi. Tam so pili in se pogovarjali o tem in onem. Kako je bilo na preži, ko se je ženil Počahejev Jurek. Počahejev Jurek je kolarjev bratranec . . . Misli so se mu zmedle in prav pred oči mu je stopil kolar kakor živ z usnjatim predpasnikom . . .

Vidku je zastala kri v žilah, zastale so mu nehote tudi noge . . . Kolarja ni bilo nikjer.

Videk se je oddehnil. Začel se je tolažiti, da morda le ni strahov. Spomnil se je, kako so se nekoč po nepotrebnem bali on, Pšeč in Koruzjak. Šli so mimo pokopališča, kar začujejo neko žvižganje med grobovi. Seveda so jo vsi hitro popihali v Blodnikovo krčmo. Blodnik pa se je smejal njihovi strahopetnosti, šel je sam na pokopališče ter našel tam tistega Matca iz Vidma. Ta se je bil pri Gomilšekovi gorici navlekel sladkega vinca in zašel na pokopališče, ki leži prav ob stezi. Ker pa ni mogel najti izhoda, si je za kratek čas žvižgal po svoji pijani navadi.

„Eh, saj ni strahov!“ se je tolažil Videk polglasno. Zapazil je namreč, da je že skoro poleg kolarnice. Sklenil je bil, da se še ozrl ne bo proti nesrečnemu kraju. Res je okrenil glavo v nasprotno stran, oči je imel pa le toliko odprte, da je videl kam stopiti. — „Tam je vodnjak,“ je pomislil Videk. Nehote se mu je obrnila glava proti tisti strani. Nad vodnjakom se je nekaj zgenilo . . . Vidku je zastala kri po žilah, noge so mu odpovedale službo — toda le za trenutek. Z močnim sunkom se je pognal naprej, bežal je po cesti, kar so mu dopuščale moči. Toda, kaj je to? Videk začuje stopinje za seboj. To je gotovo kolar! Čisto razločno sliši Videk, kako udarja usnjati predpasnik ob golenice pri čevljih. Neka nevidna moč drži Vidka pokonci, da ne omaga, temveč beži dalje naprej in naprej. Že zagleda pred seboj bele zidove Kolinkove hiše. Še sto korakov in rešen je!

Z vso močjo se zažene Videk v Kolinkova vežna vrata. Zapah je odnehal in Videk se je zvrnil v vežo. A takoj je bil zopet pokonci, odprl duri, planil v izbo ter se zgrudil na klop ob peči. — Pri Kolinku je živel a mati z dvema hčerama brez gospodarja. Imele so še luč v sobi.

„Za božjo voljo, Videk, kaj pa ti je?“ je vzkliknila mati, ko so prišle k sebi od strahu, ki jim ga je bil povzročil nenavadni prihod Videkov.

„Oh, nič me ne vprašajte!“ je zastokal Videk.

„Oh, gotovo si videl kolarja!“

„Oh, seveda sem ga!“

Z veliko težavo so spravile iz njega, da jim je razložil svoje srečanje s kolarjem. Potem pa se je zavlekel Videk na peč ter ležal tam do desetih dopoldne drugega dne.

BLAŽ KELIČ:

SAMO DVOJE OČI.

Stopal je sam, sključen, kakor da bi hotel zlesti sam vase; na hrbtu je imel roke in gledal pred se v tlak. Ni opazil ljudi, ki so vršeli mimo njega po opravkih ali pa so postopali ob tlaku in zapravljali čas ter kramljali med sabo. Mehanično se je ognil temu ali onemu, stopil v stran ali pa malo počakal; potem pa je zopet meril s počasnimi koraki cesto.

Ljudje so švigali mimo njega, kot ribice v vodi in on se ni ozrl po njih. Sem pa tja je zagledal tik pred očesom širok klobuk, belo krizantemo s črnim ozadjem, kak ščipalnik ali pa kako pisano barvo. Druge reči, ki so bile bolj oddaljene, niso imele dostopa v njegovo oko.

Luč obločnice mu mu je premočno sijala, za to je pomaknil klobuk še nižje, glavo še bolj sklonil in zopet je šel počasi naprej. Premišljeval je. Toda kaj? Pravijo, da o življenju in bodočnosti.

„Čudno, čudno,“ je mrmral sam s seboj, „ljubezen, kaj je to? Samo dvoje je mogoče: ali ljubezni ni in da je to le fantazija nekaterih domišljavcev, ali pa imam jaz srce iz kamna. Kajti, koliko sem jih že videl lepih, krasnih deklet, pravih biserov, toda drugega nisem občutil do njih, kot samo neko simpatijo. Simpatija pa kaj hitro mine.“

V take misli se je potapljal in fantaziral še naprej o prihodnosti. Ljudje pa so se gibali kot celota, sedaj sem, potem tja in so ga motili. On je pa nehote zavil v stransko, mirnejšo ulico. In takrat je zagledal res samo dvoje oči. A te oči, črne ko ogle, svetle ko solnce so mu pogledale skozi obleko in kožo v dušo, v črno, a mehko dušo. On je začutil, kako so ga zadele hitro ko blisk.

Dvom je zbežal, prsa so se mu širila, srce mu je bilo hitreje in on je le počasi položil roko na prsa in vzdihnil: „Ljubezen je! Dokaz zato samo dvoje oči!“

DRAGOTIN MARIN:

NA MESTNA TLA.

Pripeljali so se v mesto. Neki starec je sedel v vozu. Sključen je bil in zamišljen, skrbi in truda poln je bil njegov obraz. Poleg njega je sedel mož krepke postave in zdravega obraza. Spredaj je sedel hlapec.

„Tako, zdaj smo v mestu,“ je rekel mož starcu.

„Mhm, mhm.“

„Boste videli, če nimam prav!“

Že nekdaj je namreč pravil mož starcu o lepoti mesta. „Tam v mestu je toliko hiš, druga stoji pri drugi, tam je toliko cerkev, lepe so in velike, in bog vedi kaka poslopja so še tam . . . In ceste so tam tako čiste in snažne, kakor še doma v hiši ni. Tam ni kamenja na cesti in prahu tudi ni tam. In zvečer: povsodi le luč, kakor v cerkvi o Veliki noči . . .“

„Bomo videli!“ je zagodrnjal starec.

Kočijo so pustili pri gostilničarju in šli so po mestu. Starec je opazoval vse, skrbno je opazoval.

„No, hiše so pa res velike in lepe.“

„Kaj ne?“

„In cerkve so res krasne.“

„In ceste so res gladke.“

„Kaj ne, da imam prav?“

„Da, prav, prav!“

Zvečer je bilo. Starec si je že ogledal vse lepote in znamenitosti mesta — šel je skozi ulice brez skrbi. Ni se več zanimal za hiše, ne za cerkve in ne za gladke ceste, — le ljudi je opazoval, zakaj zvečer jih je bilo največ na cesti.

Tam po dolgi ulici, najlepša je bila v celem mestu, je romalo tisoč in tisoč ljudi brez cilja sem pa tja. Kako so bili oblečeni! Gospodje tako, kakor še gospod župnik doma v vasi

niti po nedeljah oblečeni niso, in ženske — bliskale so se v svili . . . Njih obrazi pa so bili klavni, njih oči motne . . .

Po neki drugi ulici, ozka je bila in temna, so švigale lepe ženske kakor temne sence skozi temoto in ozirale so se za ljudmi . . .

Na oglih pa so stali razcapani in zamazani možje in fantje in so si žvižgali v trudno noč . . .

In starec je videl vse. Vse vrste ljudi je idel v mestu, gospode in potepuhe in delavce in neke čudne ženske, le beračev ni videl v celem mestu ne. In temu se je začudil.

„Kaj pa — ali v mestu ni beračev?“

„Ne, beračev ni!“

„Kako to?“

„Ker v mestu reveži ne beračijo!“

„Zakaj ne?“

„Zato, ker je v mestu prepovedano lačnemu prositi sitega za kruh, ki ga vrže v pomije!“

Starec je pogledal na cesto, potem pa je rekel hlapcu: „Janez, napreži! Nazaj v vas!“

In ko so bili na mestni meji, je starec debelo pljunil na mestna tla.

Pomanjkljive znanosti.

Stražmojster k prostovoljcu:
„Jako se čudim, da ste se šolal v gimnaziji, potem pa ste študiral zoologijo (živaloslovje) in vendar ne znate, koliko kônj ima eskadron?“

Na poročnem potovanju.

Ona: „Ali, Tinček, to ti pač rečem, da si tukaj ne naročaš svoje priljubljene jedi!“

On: „Zakaj pa ne?“

Ona: „Veš, ti bi je doma ne jedel, kadar jo bom jaz kuhala.“

IZ VASI.

V nekaj letih, kar ga ni bilo doma, se je marsikaj izpremenilo v vasi. Tovarna blizu vasi je zelo vplivala na ljudi, da niso bili več tako kmetiški kakor preje. Izginila je prostodušnost, tisti odkriti obrazi, nastopili so pa mrki, resni pogledi brez občutka. Preje trdni, zdravi fantje, so zdaj blede, bolni pohajali ali posedali ob prostih urah, marsikatero preje brhko dekle je zdaj uvelo hodilo v škodljivo predilnico.

Bilo je soboto zvečer. Na verandi je sedel in gledal mimo hiteče, s tisnjenimi ustnicami, z bodečim pogledom.

„Franc!“

Ozrl se je. Bil je učitelj Adolf, ki je redno zahajal k njemu, da sta se pogovarjala, igrala šah, ali kvartala.

„Eno šah-partijo?“

„Ne, Adolf, danes ne bom nič igral! Sedi sem k meni!“

„Danes si čuden, Franc!“

„Glej tu spodaj nagrbančena čela, zgubane obraze, žilave roke, poglej in pomisli, pa bo tudi tebi prišla kaka tožna misel! Koliko morajo trpeti — in za slabo plačo! Ne bereš-li jim z obraza, da niso zadovoljni z življenjem?“

„Franc, danes res ne vem, kaj ti je! Ali jim hočeš ti njihov položaj izboljšati? Lepa misel — res! Toda, ali niso krivi sami, da so nezadovoljni? Zakaj zahajajo skoro vsi k judu Fennigu? V žganjarno!“

„Zahajajo?“

„Da! Polovico plače bo nesel zdaj judu, ker mu je dolžan, polovico bo pa zapil v par dneh!“

„In družina?“

„Strada, prosi miloščine po drugih vaseh; zlobnejši kra-dejo kmetom!“

Umolknila sta. Adolf je bobnal po robu verande, on pa je zamišljen gledal na cesto, kjer je tu pa tam še šel kak delavec iz tovarne in se z neprijaznim pogledom ozrl na verando.

„Franc, poznaš-li ono-le žensko?“

Bila je videti stara. Imela je razmršene lase, obleko vso strgano in zamazano, kakor beračica.

„Kako bom poznal?“

„Matilda je! Krabetova!“

„Adolf, ne laži!“

„Da, Matilda, s katero sta bila skupaj v Ljubljani. Zdaj je grozno nadležna — ne čudi se — beračica! Sem gre, umakniva se ji!“

„Ostaniva!“

Počasi in zibaje je prišla pod verando. Njen begajoči pogled je priplaval do njega in čeprav hladen, ga je požgal čudno, nerazumljivo.

„Kaj želite?“ jo je vprašal.

„Danes je sobota, gospod, jutri je nedelja, gospod, velik praznik, gospod, jaz pa nič denarja, gospod, pa ne grem preje stran, gospod, da mi date denarja, gospod!“

„Kako govori,“ se je obrnil do Adolfa.

„Je vedno taka!“

„Danes je sobota, gospod,“ je zopet začela Matilda.

„Vstavi jo, sicer ti ne naha trobiti!“

„Matilda, ali me še poznaš? Franc sem!“

Njene meglene oči so se znova ozrle v njega.

„Poznam“ je izpregovorila s čisto drugačnim glasom kot preje in povesila pogled. Spomini so jo morda zapekli! Ker je že hotela oditi, ji je dal mal dar, katerega je ona molče spravila in hitro odšla.

„Adolf, povej, kaj jo je pripeljalo v tako življenje? Nekdaj, oh, kaka je bila! In zdaj!“

Naslonil je na rob verande med cvetje vročo glavo, se zamislil v prejšne lepe in smehljajoče čase, spominjal se svojega prijateljstva z Matildo, morda lepih večerov, in le na pol čul, kar je pravil Adolf.

„Pred petimi leti si šel ti drugam, kaj ne?“

„Da!“

„Tedad je bila še — kakor si jo poznal — dobra in blaga pri svoji materi. Živeli sta zadovoljno. Prišel pa je na pošto neki Kobe — tvoje starosti — in je kmalu mnogo zahajal k njima v hišo. Matilda se mu je vdala v upanju, da jo poroči. Pa Kobe jo je zapustil in odšel na Štajersko. Pozneje ji je umrla še mati in ostala je sama z malim detetom, ki je pa tudi kmalu umrlo. Nato je začela pijančevati in je zapravila hišo. Zdaj, kakor vidiš, berači.“

„Žalostno življenje!“

„Danes, oprosti, ne bova postala vesela! Jaz grem!“

„Pa jutri, Adolf! Lahko noč!“

Ni ga spremil, kakor drugikrat, do ceste, temveč je ostal na verandi in se naslonil razburjen na ograjo. Sladki spomini na njo so se pomešali z grenko sedajnostjo, da je bila še grenkejša! Upal je, ko se je vrnil, da jo vidi srečno, da ga mogoče čaka vesela — zdaj pa to razočaranje. Utrujen zamišljenosti je zasanjal na verandi.

Sredi noči ga je zbudilo neko krokaajoče vpitje na vasi. Ves vznemirjen je planil po konci, kaj je. Pred žganjarno je svetila slaba svetiljka in osvitljevala družbo pijanih delavcev, ki so imeli v svoji sredi — Matildo. Zdrznil se je in žalostno vzdihnil:

„Popolnoma propadla!“

* * *

Nekaj dni na to pa je zbolela. Odpeljali so jo v bolnišnico, kjer je kmalu umrla.

VANJA:

TOVARNISKI DELAVEC.

Ni davno od tega, kar sem hodil po mestnih ulicah, da se nekoliko izprehodim. Ustavil sem se na voglu jako obljudene ulice ter opazoval mimoidoče ljudi. Prihajali so stari in mladi, razkošno oblečeni in taki, katerih obleka ni imela več nikake vrednosti. Ti ljudje so mi bili povsem neznani; zato pa so me tem bolj zanimali. Ravno zategadelj namreč, ker nisem poznal skoro nobenega, sem hotel brati iz njih obrazov, obleke in krenenj, kaj so in s čim se pečajo.

Pri nas na deželi hitro poznaš, kaj je ta ali oni. Sicer so vsi kmečko in neokretno oblečeni, a vendar kmalu vidiš, da se trden in bogat kmet ponosnejše kreta kakor reven bajtar. V mestu temu na videz ni tako lahko. Kroj obleke je takorekoč pri bogatih in revnih, pri učenih in neučenih isti. Znano pa je, da človeku utisne dolgoleten poklic neizbrisen pečat na njegovo čelo; posebno stari ljudje so navadno jako tipični.

Naslanjaje se na to dejstvo sem hotel brati iz obraza teh ljudi, kaj so. Tega sem napravil za trgovca, onega za uradnika, tretjega za glazbenika i. t. d.

Ko sem tako stal in opazoval mimoidoče množice, je prišel mimo mene človek, ki me je bolj zanimal kakor vsi drugi. Ni bilo sicer na njem nič abnormalnega, a vendar so kazale vse njegove kretnje, da mora imeti poseben poklic. Star je bil okoli šestdeset let, njegov hrbet je bil že močno upognjen, obleka ni bila sicer raztrgana, a drugače precej zanemarjena. Njegov korak je bil počasen in enakomeren kakor tiktakanje velike stenske ure, njegov pogled obrnjen proti tlom. Tako je šel dalje po ulici ne oziraje se ne na desno ne na levo. Tudi se ni nikomur umaknil s tlaka, tako da so ga paglavci začeli že suvati. Dolgo sem zrl za njim ter premišljeval, kaj bi utegnil biti ta človek. Obleka ga ni izdajala za berača, a tudi vse drugo na njem me je odvracalo od te misli.

Ko sem prišel tisti večer domov, sem še dolgo premišljeval o ljudeh, ki sem jih bil videl na izprehodu, posebno pa o onem možu. Zdel se mi je kakor živ stroj, njegova hoja kakor tiktakanje stenske ure . . .

* * *

Nedavno po tem dogodku sem bil s tovariši v neki tovarni cikorijskih surogatov. Ne hodim mogoče za to po tovarnah, ker bi me zanimali ondi različni stroji; zanimajo me veliko bolj ljudje, ki opravljajo ondi dan za dnevom eno in isto delo.

Ondi torej sem naletel na moža, ki je zavijal v papir različne tovarniške izdelke. Bil je pri tem tako spreten, da se je nehote vsak ustavil pri njem ter opazoval mehanično gibanje njegovih suhih prstov. Cela gruča mojih tovarišev se je gnetla okoli njega, a on se ni ozrl ne na desno ne na levo, delal je

neprestano naprej kakor top stroj. Oni dan nisem videl v tovarni nič drugega kakor onega moža in bolj ko sem ga opazoval, bolj znan se mi je zdel. Ta obraz sem bil že nekje videl, a kje? Tu sem naenkrat spoznal, da je to oni človek, ki me je tisti dan na ulici med mnogobrojno množico tako močno zanimal. Vprašal sem nekega delavca o tem človeku. Zmajal je nekoliko z glavo, potem pa mi je povedal, da je že štirideset let v tovarni pri enem in istem delu. Sedaj mi je bilo vse jasno. Stroj pri delu, je postal stroj tudi zunaj na cesti — človek, kateremu je dolgoletno tovarniško delo ubilo dušo . . .

PODKRIMSKI:

OB ŽEGNANJU.

Na prijaznem gričku ob ljubljanskem barju stoji lična cerkvice sv. Lavrencija, od koder se nudi krasen pogled na Julijske alpe in velikana naše dežele, na Triglav.

Neke nedelje v avgustu so se zbirale cele gruče ljudi pod staro lipo, ki stoji na tem gričku in razteza svoje košate veje nad streho cerkvice. Bilo je namreč cerkveno žegnanje pri sv. Lavrenciju.

Prodajalci s sladšćicami so imeli mnogo dela, kajti vsak je hotel kaj kupiti. Fantje in dekleta so kupovali medena srca z napisi in jih menjavali med seboj, da jih bodo imeli za spomin na ta dan.

Ko je bila maša končana, so se usule te množice po griču navzdol v vasico, ki leži ob robu griča. Iz Francetove gostilne so se že čuli hrešćeči glasovi harmonike, ki jo je raztezal vaški godec Juri.

Lužarjev hlapec Lojze pa je sedel doma in premišľjeval svojo žalostno usodo.

Zjutraj je stopil pred gospodarja in ga poprosil nekaj denarja.

„Dajte mi samo goldinar, saj ga bom prihodnji teden zaslužil.“

„Ne dam ti nič, saj si že vse porabil, kar si zaslužil. Ako ti dam denar, se boš zopet napil, jutri pa ležal cel dan kakor kľada. Napravi se in pojdi k maši, potem pa domu.“

Tako mu je odgovoril gospodar na njegovo prošnjo.

Lojze je izginil iz sobe, a ni šel k maši, ker ni dobil goldinarja.

„Kaj bi mi rekli fantje, ako ne bi šel z njimi v gostilno? Ali naj jim povem, da ne grem, ker nimam denarja? Ne, rajši ostanem doma,“ je rekel sam pri sebi.

Žalostno je gledal na mimoidoće tovariše, ki so se vsi srećni smejali in šalili z dekľicami, ki so stopale poleg njih.

„Kako srećni so,“ je rekel polglasno. „Ti imajo dom, imajo stariše, a jaz nimam nikogar, sam hodim po svetu. Zakaj

nimam tudi jaz starišev, ki bi me ljubili, in doma, kamor bi se zatekal?“

Naenkrat mu je stopila vsa njegova preteklost pred oči.

Mati je bila uboga delavka v mestu, ki je delala od jutra do noči, da je borno preživela sebe in svoja dva otroka. Oče pa je bil pijanec, ki ni nikdar skrbel za družino. Kadar je prišel pijan domu, je razgrajal in pretepal ubogo ženo, ki mu ni nič žalega storila. Kako žalostni so bili taki večeri!

On, Lojze, pa je hodil cel dan okrog in se igral z otroci sebi enakimi. Žalostno je gledal otroke, ki so bili bolj oblečeni nego on in so imeli vedno kos kruha v roki. Bil je lačen, zato je poželjivo gledal kruh v njihovih rokah.

Otroci niso marali za Lojzeta, ker je bil raztrgan in slabše oblečen nego oni sami, zmerjali so ga z beračem.

Tedaj je bil še otrok in ni vedel, da ga s tem zaničujejo, a vendar je bil žalosten in s solznimi očmi je šel domu. Na pragu sedeč je počakal mamico, ki se je vsa utrujena od napor-nega dela vrnila domu.

„Mama, zakaj mi pravijo sosedovi otroci berač? Danes so mi zopet tako rekli,“ je začel tožiti.

Mati ga je pogladila po glavi, a mu ni hotela povedati pomena besede. Postala pa je še bolj žalostna kakor sicer.

To življenje je trajalo toliko časa, da je začel hoditi v šolo. Tedaj je prišel nekega dne neznan človek, proti kateremu se je vedla mati zelo prijazno, in ga je pogladil po licu.

„Lojzek, sedaj boš šel s tgm stricem, da boš pasel krave,“ je rekla mati s tresočim glasom.

„Jaz se ga bojim,“ je rekel Lojzek boječe.

Ali mati mu je prigovarjala rekoč: „Le pojdi, Lojzek, pri njem boš imel lepo obleko in vedno kos kruha, da, še več kakor sosedovi otroci. Samo priden moraš biti in ubogati tega moža.“

Misel, da bo imel vsega dovolj, je slednjič dala Lojzetu toliko poguma, da je bil voljan iti z možem v oddaljeno vas. Ko mu je mamica obljubila, da ga bo večkrat obiskala, jo je še enkrat poljubil, potem pa sta sedla z možem na voz in kmalu je izginila mamica, ki je stala na pragu.

Začelo se je novo življenje zanj. V bogati kmečki hiši, kamor ga je pripeljal oni mož, gospodar te hiše, je imel sicer vsega zadosti, kakor mu je pravila mamica, a moral je dan na dan hoditi po gozdu za živino. In dolgčas mu je bilo po materi, ker ni imel komu potožiti, ako so ga drugi otroci zmerjali s pri-tepencom.

Postajal je večji, privadil se je temu življenju, in tako je ostal na kmetih. Delal je po polju in opravljal sploh vsa hlap-čevska dela. Pogosto ga je obiskavala mati. To so bili zanj najsrečnejši dnevi. Sicer tih in molčeč je postal ob takih dnevih nekako otroško vesel. Karkoli je mogel, je dal dragi materi.

Nekega dne pa dobi poročilo, da je mati nenadoma umrla. Šel je k pogrebu. Ko so polagali mater v grob, je čutil, da polagajo z njo zadnje bitje, ki ga je ljubilo na svetu.

Povrnil se je nazaj k svojemu gospodarju, delal molče kakor prej, a začel piti alkohol. Zapravil je vse, kar je zaslužil. Gospodar bi ga bil rad spravil zopet na dobro pot, zato mu ni hotel dati denarja. Tako mu je odbil prošnjo tudi ono nedeljo. A Lojze bi šel rad v gostilno, da bi pogasil s pijačo spomin na preteklost. Toda kako, če nima denarja? — —

Glas harmonike ga je predramil iz težkih misli.

„Čemu živeti?“ mu je naenkrat šinilo v glavo.

„Nimam matere ne očeta, vse me sovraži na svetu, komu na ljubo naj še živim? Kaj ko bi — — in konec bi bilo vsemu trpljenju — — —. O mati, ko bi bila ti živa, bilo bi drugače. Ustanovil bi si dom, kakor ga imajo drugi. A ker si umrla ti, zakaj naj živim jaz?“ —

Počasi je šel na hlev, privezal usnjat pas na klin in se je obesil — — — Zvečer so ga našli mrtvega.

J. NIRIM:

KEDAR AJDA CVETE . . .

Ne pozabim izlaha tistega septemberskega dneva, ko so se ločile najinega življenja poti. Jutro je bilo pusto in jesensko hladno. Ajda je cvetela na polju, ko je visela nad njim še gosta megla, tako da so se solnčni žarki zaman trudili, da bi prodrli in se pridružili rosnim kapljicam ter jih tako hipoma pretvorili v milijone blestečih se dijamantov.

Vlak je drdral enakomerno preko polja. Skoro sam sem bil v kupeju, le v kotu sta dremala dva italijanska delavca, ki sta se bržčas vračala v daljno domovino.

Na naslednji postaji je imela vstopiti Marica. Pred kratkim sva se vrnila obadva, z juga ona, jaz s severa, vsak v svoj domači kraj. Pred dvema letoma naju je bila ločila neizprosna usoda daleč, daleč narazen. A čim bolj sva bila oddaljena drug drugemu, tem večja je bila najina ljubezen. Pogostoma, skoro vsak dan sva si pisala. In kako lepa so bila njena pisma, koliko vdane in zveste ljubezni je bilo v njih! Kakor solnčni žarki so bile včasih njene vrstice, vsaka črka, vsaka najmanjša pičica je bila gorak žarek njene ljubezni. Včasih so bile kakor balzam ranjenemu, tolažile so in hladile bridke boli, ki so legle tupatam na mojo dušo. Drugokrat so me zopet vnemale in bodrile k delu in vztrajnosti, češ, lepa bo prihodnost, kedar najini ljubezni ne bo več mej in ovir.

Takšna torej so bila njena pisma. Jaz pa sem verjel vsem njenim besedam, trdna kot najtrša skala je bila moja vera.

In ko mi je po dveh letih pisala, da se namerava za nekaj časa vrniti v rodno vas, sem zahrepenel po njej z neodoljivo

silo. Bival sem takrat doma na počitnicah. Srce mi je polnila sladka zavest, da se moje koprnenje kmalu izpolni.

Nekega dne dobim od nje drobno pisemce. Že po zavitku sem spoznal, da ga je pisala že doma pri svojih dragih. Vsebina me je malo razočarala. Pričakoval sem kot vedno toplih, vdanih besed, namesto njih pa ste bili napisani ti le dve skromni vrstici:

„Pridi v torek z jutranjim vlakom v C. Pomeniti se morava nekaj važnega. Marica.“

Z nemirno dušo sem pričakoval torka. Vlak se je bližal postaji V. Že od daleč sem jo spoznal. Nič pričakovanja ni bilo v njenih kretnjah; hodila je mirno na peronu gorindol, kot ljudje, ki jim ni drago ničesar drugega na svetu kakor njih lastna oseba. Pri srcu me je stisnilo, kot bi me prijel kdo z žarečimi kleščami. Hladno mi je odzdravila, vsaj meni se je zdelo tako. Obadva sva molčala za hip. Mučno mi je bilo, do smrti mučno. Menda je to opazila, za to me je ogovorila vsakdanje:

„Kako se ti godi? Kdaj se zopet povrneš v mesto?“

„Hvala! Črez štirinajst dni,“ je bil moj odgovor.

Rad bi bil še povedal več kaj, toliko lepih mislij se mi je bilo porodilo doma, a nekaj me je prijelo v grlu, da sem jedva spravil štiri besede preko usten.

In sedaj se je pričela njena izpoved. Ni bila dolga, a vsebovala je zame toliko bridkega gorja, kot mi še ni prizadela kdaj človeška beseda toliko bridkosti.

„Iz tujine sem se vrnila,“ je pričela, v rodno selo, da zopet prežijem nekaj lepih dni v krogu svojih dragih. A doživela sem trpko razočaranje. V prvem trenutku sem prišla do spoznanja, da zame doma ni več prostora. Domači me ne razumejo več in vse okrog našega doma se mi zdi nekam tuje. Z začudenimi obrazi me gledajo ljudje, prav kot bi mi hoteli očitati smrten greh. Ne morem dalje vzdržati doma. Takoj prvi trenotek sem zopet zakoprnela po tujini. Danes se peljem v C., da se poslovim od svojih prijateljic, da se poslovim tudi od Tebe . . .“

Tukaj je hipoma zastala. Morebiti mi ni hotela navaliti preveč gorja naenkrat na dušo, morebiti je hotela videti, kako bodo učinkovale njene besede.

„Dà, od Tebe se poslavljam danes, kajti najbolje je, da se nikoli ne vidiva več.“

„Zakaj, Marica, govoriš tako nevsmiljene in trde besede?“

„Ne vprašaj tega, kajti bolje je, da tudi tega ne veš. Prepričan bodi, da sem Te ljubila z zvestim srcem a danes sem morala umoriti to prenežno čuvstvo, ki je vezalo najini srci že štiri dolga leta. Hvala Ti tudi za tvojo ljubav, tem bolj me boli, da sem bila primorana storiti ta-le korak, ker sem istotako prepričana, da je bila i Tvoja ljubezen zvesta in verna. S prijateljskim srcem se Te bom spominjala do konca svojih dni in če bom kedaj slišala, da si našel kje v življenju zvesto družico, bo to moja največja sreča . . .“

Vlak je došel v C. Hlastno je pobrala svoje stvari ter mi prožila roko v slovo, češ, da jo čaka prijateljica z vozom. V meni je kar kipelo in glava mi je bila napol zmedena. Spominjam se dobro še, da sem jo pritisnil k sebi in jo strastno in krčevito poljubil na lice.

Izstopil sem tudi jaz. Hotel sem jo videti še enkrat, a voz, na katerem je sedela Marica s prijateljico, je bil že daleč ter je pravkar v tem hipu zavil v stransko ulico.

Marinčino vedenje mi je ostalo do danes nerešena zagotvetka. Črez pol ure je vozil vlak nazaj. Nestrpno sem čakal njegovega prihoda. Še le, ko sem sedel že v kupeju, mi je malo odleglo.

Nisem se zmenil za sopotnike, temuč nemo sem zrl skozi okno na polje, kjer je cvetela ajda.

Črez tri dni sem dobil razglednico iz Berolina.

„Danes tukaj. Jutri, ne vem, kje. Odpusti! Edino tako je bilo prav, zakaj, boš morda izvedel po letih. M.“

In vsakokrat, kedar cvete ajda na polju, se spomnim tega žalostnega septemberskega jutra.

Gola nevoščljivost.

Tovarnar z margarinom (ponarejenim maslom): „Ta-le tirolska dežela je res zoprna dežela, kajti človek tu vidi vse polno konkurentov, mi pa vendar sem pošiljamo najčče našega blaga.“

Vrhunec kratkočasje.

Nedeljski jahač: „Ježa na konju res kratkočasi. Človek hoče jahati tja, prijaha pa drugam, potoma misli, da bogve kako udobno sedi, naenkrat pa leži na tleh — res prečudno in zanimivo.“

Julep — sadni sok.

Oznanjevalcev abstinencije t. j. takih ljudi, ki se odrekaajo alkohola, pijače, ki ima v sebi špirit, kakor na pr. pivo, vino in žganje, je vsak dan več, njih vrste se lepo množe. Izpričano je, da je špirit bil, je in bode vselej škodljiv za človeško zdravje, to je dokazano s številkami, ki so žalibog resnične. Nimamo namena kazati Vam izvesek, izza katerega štrli vun steklenica z Julepom, ki je pobarvana s črno barvo, da vzbuja strah pred smrtjo, kakor je to navada pri reklamnih lečilnih sredstvih, ki imajo obvarovati lahkovrne ljudi pred slabimi posledicami pijančevanja. Mi ponujamo naš Julep le takim ljudem, ki resno izpolnjujejo pravila abstinencije ter se ogibljejo škodljivih posledic alkohola. Naš poziv velja takim ljudem, ki so v svoji okolici opazovali njegovo nevarnost ter so gledali življenje pijancev iz navade in vsled tega slabe razmere v njih rodbinah. Dà, veliko je tudi takih pivcev, o katerih se ne more ravno reči, da so naravnost alkoholiki, ki zmerno pijejo svoje pivo ali vino, in vendar jim je tudi tako zmerno uživanje povzročilo protin in druge nadležne bolezni, da so morali na bolniški postelji pre-mišljevat, kako je pivo ali vino — „dobro“.

Protin je včasih podedovana bolezen, ki jo je svojim otrokom zapustil oče alkoholik in ta bolezen se kaže včasih celo na njegovih vnukih. Z nobenim premoženjem se ne ravna tako potratno in zapravlljivo kakor ravno z zdravjem.

Toda lahko nam ljudje ugovarjajo, da zmerno zavživanje piva ne more imeti naravnost škodljivih posledic. Na to odgo-varjamo, da alkohol škoduje vsakemu, nekaterim ljudem celo takrat, ako ga le gledajo.

Kakor premoženje, tako tudi zdravje ni enako razdeljeno med ljudmi. Denar in zdravje sta včasih dedščina, toda, kar za-deva zdravje, ima taka dedščina večjo vrednost kakor denar, ki ga lahko bez premisleka zapravimo. Kadar pa je denar zaprav-ljen, potem se pozno kesamo. Neki pregovor pravi: Ako je de-nar proč, to še nič ne pomeni, a kadar je pamet proč, potem je vse izgubljeno.

Seveda tudi pri boleznih, ki jih je povzročil alkohol, je še lahka pomoč. Ako preženemo alkohol — nemudoma in za vselej, potem se nam zopet povrne ljubo zdravje, ki je prvi in najvažnejši pogoj slehernega duševnega življenja. Brez zdravja ni zadovoljnosti, o tej resnici se prepričamo najbolj ta-krat, kadar smo bolni. Ogibati se vzrokov bolezni je bolj pa-metno kakor bolezen lečiti.

Vsak pristaš abstinencije v časnikih razglša, kako škodljiv je alkohol, toda nikjer se ne naznanja, kako je mogoče pijančkom njih položaj olajšati, ker ničesar toli ne sovražijo, kakor mrzlo

vodo. Tem se mora ponuditi nekako nadomestilo. Veliko je ljudi, ki se jim zdi življenje brez piva ali vina popolnoma neznosno. S pijačo ozdravljajo svoje skrbi, svoje duševne bolečine, da celo tudi svoj protin.

Takim veljajo opomini in svarila abstinentnih pridigarjev, naj se izogibljejo piva in vina ter si poiščejo pametno nadomestilo. Tako pametno in zdravo nadomestilo za alkohol je naš Julep, ki ima v sebi najboljše lastnosti. Povspešuje prebavljanje in izločevanje telesnih snovi. Julep je tudi redilna pijača ter v tem oziru daleč nadkriljuje pivo, ki ga včasih ljudje imenujejo „tekoči kruh“. A pivo ima v sebi le malo redilnih, ekstraktivnih snovi, ki se v pivu izpremené v alkohol, ki ravno uničuje zdravje.

Pivci iz navade se morajo potrpežljivo privaditi Julepovemu okusu. Julep, če ga primerjamo s pivom, je sladkokiselkastega okusa, ki pač ne ugaja posebno razvajanemu pivskemu bratcu.

Julep pa je tudi pijača po ceni, to se razvidi tudi iz tega, ker ga pijemo le takrat, ako smo resnično žejni. Julep ne odebeli želodca, kakor to napravlja pivo. Abstinents ni nikdar trebuchast, ker živi zmerno.

Kaj pa je Julep? Julep je sok iz sadja, v katerem je uničeno droždje, tako da ne more kisati in napravljati špirit. Namesto tega pa ima v sebi druge izvrstne snovi: sadni sladkor, kisline in soli. Za tiste, ki bolehamo za sladkorno boleznijo (diabetes), julep ni primerna pijača. Ker julep ima v sebi sladkor, zato se hitro pokvari, kadar odpremo steklenico, vendar pa tudi ob vročih poletnih dneh ostane 2—3 dni svež in nepokvarjen, če je tudi steklenica odprta.

Napravljamo več vrst julepa. Najbolj po ceni je jabolčni julep. Primešamo ga v enako množino navadne vode ali slatine. S sodavico je posebno okusen. Višnjevi julep se rabi v $\frac{2}{3}$ vode, vinski julep pa se pije brez primesi kot dezertna pijača. Julep iz robidnic velja kot zdravilo; ker ima v sebi znatno množino tanina, zato se rabi zoper črevesni in želodčni katar.

Moramo pa tukaj omeniti nekaj posebnega. Julep je sok, popolnoma čist, brez barvila, tudi vode v njem ni primešano. Jamčimo, da v njem ni drugih snovi, le tiste, ki se nahajajo v sadju. Semtertje ponujajo vam trgovci razne zgoščene ekstrakte, ki jih je treba razredčiti v 10 delih vode, da se dobi izvorna oblika sadnega soka. V resnici pa je drugače. Taki ekstrakti je tekočina, v katero je na umeten način vmešan sintetičen eter, ki ima sicer sadni okus, a vendar iz sadja ni, temveč iz drugih snovi. Taki ekstrakti sicer ne škodujejo zdravju, a tudi ne hasnejo človeškemu organizmu, k večjemu veljajo le kot nedolžno nadomestilo namesto škodljivega piva. Z julepom takih ekstraktov ne moremo primerjati.

Steklenica jabolčnega julepa $\frac{1}{2}$ litra stane 40 vin., višnjevega, vinskega in iz robidnic 60 vin. Pošiljamo zabojčke z 10, 20 in 50 steklenicami in sicer pošiljamo blago le po železnici in ne izplačamo. Najbolj po ceni je zaboj s 50 steklenicami. Zaboj vzamemo za isto ceno nazaj, za povrnjene steklenice plačamo 10 vin. Na vprašanja dajemo drage volje potrebna pojasnila.

ZA GOSPODARJE IN GOSPODINJE

Sveži zrak je za zdravje otrokom ravno tako potreben, kakor primerna hrana, za to pošiljaj otroke, kolikor le moreš, ven v prirodo, privošči jim solnca in svetlobe. — Utrduj telo otroka z mrzlim omivanjem vsak dan pred spanjem. Vsaj vsak teden enkrat ga operi z milom v topli vodi. — Po leti naj se otrok zunaj kopa, vendar pazi, da ne bo dlje, kakor deset minut v vodi. Če je potok gorski in nagel, dovoli otrokom kopanje le o posebno solnčnih in toplih dneh. — Navadi otroke, da si zjutraj in zvečer splahujejo usta, da grgrajo in da si očistijo zobe s ščetko. S tem boš obvarovala otroke mnogih boleznij — Ne oblači otroke pretoplo, posebno glava naj bo vedno le lahko pokrita. Tvoji otroci naj ne nosijo nikoli preozke obleke, posebno vrat, prsa in telo ne steguj z nobenimi trakovi, preozkimi ovrtniki, jopiči in pasovi. — Mokro obleko, posebno mokre nogavice moraš takoj zameniti s popolnoma suhimi stvarmi. — Otroci naj se vadijo na treznost in zmernost v jedi in pijači. Prevroče jedi škodijo zobem in želodcu, enako škodljiva je tudi premrzla hrana. Alkohol, vino, pivo, likerji so strup za otroke, tudi poper, paprika, jesih, vse ostre in kisle reči niso za otroke. — Nauči otroke hrano dobro zgristi; mlečna hrana je za nje boljša, kakor meso. — Pri jedi ne dovoli otrokom, da čitajo ali se pečajo s kakim drugim poslom. — Zvečer naj gredo otroci s kokoši spat, zjutraj naj vstajajo ob gotovi uri; nikoli ne dovoli, da se otrok prebujen valja še po pol ure in celo uro v postelji, to ni zdravo.

*

K širenju jetike prispeva v veliki meri nezmerno popivanje. Ljudje imajo vedno dovolj denarja za pijačo, za hrano pa mu je škoda dati krajcarja. Alkohol kvari vse organe človeškega telesa, tudi srce. To že skoraj vsak ve, da je pijančevo srce preveliko, ohlapno in natečeno. — Želodec in čreva oslabijo od pijače, a kako potrebna sta ta dva organa za človeka, posebno za slabotnega človeka, to ni treba še posebej naglašati. — Jetišni ljudje navadno tudi živčno niso popolnoma zdravi, alkohol pa jih le še bolj razdražuje. — Alkohol celo telo slabi in ga dela pristopnim raznim bakterijam. — Dokazano je, da je bil skoro vsak človek brez izjeme enkrat jetičen, a vendar oboli le vsaki tretji in umira vsaki sedmi. Kdor ima zdravo, močno telo, ta bolezen že nekako vžene, kdor pa je slab — in to so vsi pijanci ta gotovo podleže. — Alkohol pripravlja jetiki pot, pijančeva pljuča se ne ubranijo bacilom. — Pijača škodi tudi duševnim zmožnostim in razsodnosti; pijanec ne pazi na svoje zdravje, prehladi se ali pa si drugače škoduje, pade na cesti, potika se okoli zloglasnih žensk itd. — Sedenje v zaduhlih, zaprašenih in zakajenih gostilniških prostorih ne more biti nobeno razvedrilo in noben odpočitek telesu. — Škoda denarja, ki ga izmeče

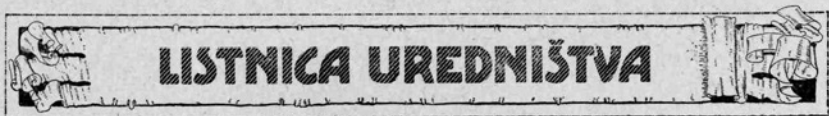
ljudstvo za pijačo, boljše bi bilo, da družinski oče preskrbi svojcem boljše stanovanje in privošči sebi, ženi in otrokom včasih kak boljši prigrizek. — Kdor pazi na svoje zdravje, živi zmerno in trezno, lahko upa, da bo dolgo živel in brez prevelikih nadlog učakal starosti. — In nikar ne pozabimo, da je vsaki pijanec začel s kvartincem vina, s čašo piva, s štamperlom likerja, frakelnim žganja. Marsikdo je bil še le s tridesetim letom prvikrat pijan, pa ga je vseeno pijača spravila v grob. Ni le tisti pijanec, ki se valja po cestah in se torklja iz krčme v krčmo, tudi tisti je pijanec, ki ga „prenese“. Enega zgrabi alkohol najprej za pamet in za ravnotežje, pri drugem se skrije kam drugam.

*

Kokoši, goske in race nikdar ne smeš skupaj krmiti, drugače boš napravila žalostno izkustvo, da bodo race vedno bolj debele, gosi pa vedno bolj suhe, edino kokoši se bodo za silo držale srednje mere. Race so zelo požrešne in hitro požirajo. Kokoši vidijo, da se je treba v taki družbi podvzati in vendar nekaj vjamejo, gosi pa so počasne in ostanejo lačne.

*

Kadar delaš kakšno potico ali kolač ali drugega finega, pazi, da bo moka suha. Z vlažno moko se ti bo vsaka boljša reč gotovo ponesrečila. Zato si dobro zapomni: moka mora biti suha in predno začneš mesiti, jo še dobro presipaj.

Naročila, reklamacije, pritožbe, rešitve ugank i. t. d. naj se pošiljajo naravnost na Vydrovo tovarno hranil v Pragi VIII., rokopisi pa na Zofko Kveđer-Jelovšek v Zagrebu, Ilica 20.

Otoška. Vaš sestavek je še prenaiven za javnost. Čitajte marljivo, opazujte življenje, doživite in pretrpite kaj in potem spet poskusite s pesmom. — **Marija.** Vaša pesmica zveni zelo, zelo po tujih strunah. In kar je Vašega, je za nič: Srce drago tam sameva, ki mi zvesto blo do dneva, ko ga smrt je „zagovela“ . . . Na—na! — **Zmagoslav na Gorejskem.** Pošljite kakšnemu listu za otroke. — **Zmagoslav pri Ljubljani.** Ne, še vedno manjka, manjka. Poskusite še pri kakšnem drugem listu. Jaz imam polne miznice proizvodov naših nadobudnih, poetičnih mladeničev. Včasih ste sicer precej okrogli, ampak tudi originalnost ni povsod na mestu. Dve kitic tu objavljam: V vrtu cvetočem — deklica nežna — Bogu hvaležna — poje na glas! — Ker ji podal je — cvetke dehteče, — dni mladostne sreče — zlitaj oj čas!

Vseбина: FRAN ALBRECHT: Maj v Parku. — ZVONIMIR KOSEM: Mati. — PAVLINA K.: Črepinkov Onza. — Delati. — ANTON ŽUZEK: Zvečer. — PAVEL DEB.: Potovanje v Tripolis. — FR. LOČNIŠKAR: Po nevihti . . . — RADIVOJ: Moje senjarenje. — FRAN BLOK: Moje Pesmi. — FR. SAMEC: Strahovi. — BLAŽ KELIČ: Samo dvoje oči — DRAGOTIN MARIN: Na mestna tla. — FRANCE HRASTE: Iz vasi. — VANJA: Tovar-niski delavec. — PODKRIMSKI: Ob žeganju. — J. NIRIM: Kedar ajda cvete.

Ali obhajate cerkveno godovanje (žeganje)?

Ali ste si že naročile, ljube gospodinjice, naš „buhtin“? Požurite se, potem bodo z Vami zadovoljni gotovo vsi gostje, kajti buhteljni z buhtinom so pač taki buhteljni, kakršnih brez buhtina — ne napravite. Prijeten duh teh buhtelnov je nedosežen, kajti dišave v buhtinu so spretno in razumno razdeljene, in to je ravno temelj in vzrok vspeha.

Samo ob sebi se razume, da imate v zalogi dovolj zaslavele Vydrove žitne kave. Pazite le prav na navodilo, nikdar ne rabite cikorijske, zraven vzemite vselej samo četrti del zrnate kave, toda vedno le najboljše vrste. Predvsem pa, ker je cerkveno godovanje, porabite dobro smetano. Poskusite enkrat napraviti Vydrovko brez zrnate kave ter vprašajte svoje goste, kje in kedaj so imeli boljšo in okusnejšo kavo? Se verovali vam ne bodo, da v njej sploh ni ne trošice navadne kave.

Morda bi utegnili postreči gostom z našimi oblati. Navada sicer je, da se ob takih prazniških priložnostih ponuja gostom le buhteljne in potice, a verujte, da so naši masleni oblati z Julepom vred v istini izbrana slaščica. Vinski Julep (vrsta muškata) je pa sam na sebi tako okusen in dišeč, da prekosi brez dvoma vsako vino, ne opijani, ne razburi, sladi pa in diši. Zraven si vzemi oblat, ali masleni, ali destin ali dezert, v katerem je medni krem.

V godovanjsko juho ne pozabite pridjati naše začimbe za juho. Naj skuhate kakršno si bode juho, naj je iz piščancev ali iz debele kokoši, verujte nam, da šele po Vydrovih juhinih dodatkih zadobi juha slasten in pikanten okus. Tudi v omako lahko pridenete naše začimbe, kajti tudi tukaj se kažejo njene izvrstne lastnosti. Opozarjamo tedaj: prevdarite uljudno in ravnanje po našem nasvetovanju, potem bote obhajali veselo cerkveno godovanje.

Pošljite na moj račun: (Blagovollite podčrtati naročene izdelke, da se izognemo pomotam.)

Kg.	Škal.	Vrsta blaga	Cena		Skupaj	
			K	h	K	h
		„Vydrovke“ žitne kave	4	50		
		Otroške moke	2	40		
		Sieklenica za 1 kg otroške moke	—	80		
		Juhinih konzerv, mešanih v posameznih porcijah	1	50		
		Juhinih konzerv: gobave, grahove, lečne, rezantne in rižove a $\frac{1}{4}$ kg škatlja	1	50		
		Juhinega pridačka $\frac{1}{4}$ kg steklen.	1	60		
		Oblatov maslenih škt. 25 kmô.	2	—		
		„Destin“ „40“	2	—		
		„Dezerj“ „50“	3	—		
		Šumežih bonbonov „Ambo“ škt. 50 kmô.	2	—		
		„Ambo“ škt. 40 kmô.	2	—		
		„slôrom“ škt. 50 kmô.	2	—		
		„Bene“ škt. 25 kmô.	1	—		
		Buhtina, steklenica $\frac{1}{4}$ kg	1	—		
		Malinovega groga steklenica	2	—		
		Čortice franc. (mlete) $\frac{1}{2}$ kg stekl.	1	—		
		„kremž. (zrnate)“	1	—		
		„Julepa“				
		Skupaj . . .				

Vydrovko pošiljamo popolnoma posebej in vedno franko. Ostale izdelke pošiljamo franko le ako presega račun K 6.—. „Julep“ pošiljamo le po železnici, 50 steklenic že franko.

Cenik:

Vydrova žltá kava poslána posebej v plátnených vrečkách, poštínine prosta 5 kg. K	4:50
Otroška moka v zavítkách 1 kg.	2:40
Juhine konzerve (grahova, gobova, lečna, rížeová in rezanáčn) v škatli s 25 porciami	1:50
Juhini prídatek, stekl. 1/4 kg.	1:60
Šumeči bonboni »Ambo« za 5 vin. 40 kmd. za 4 vin. 50 kmd.	2:—
Sadni bonbon »Bene«, 25 kmd.	1:—
Malinovi grog	2:—
Oblati »Desert delikat« zavitek s 50 komadi	3:—
Oblati »Destin«, zavitek s 40 kmd.	2:—
Masleni oblati, zavitek s 25 kmd.	2:—
Buhtin v 1/2 kilogr. stekleničách	1:—
Gorčica po franc. in kremžkem načinu po 1/2 kg. po	1:—
»Julep«, jabolčni 1/2 l. steklenica	—40
višnjevi in vinski.	—60

Pošiljatev v znesku K 6— (izvzemiš »Vydrovke« in Julepa) pošiljamo franko.

Vydrova továrna hranil, Praga VIII.

Izdaja in za uredništvo odgovarja založník F. Vydra, Praga VIII. — Tiska B. Holinka, Praga VIII.

Ta list se ne more pošiljati kot tiskovino. Biagovolite prílepiť vedno známko za

5 vinarjev.

Naročník:

Ime:

Stan:

Kraj:

Pošta:

Železniška postaja:

Datum:

Naznanilo:

Vydrova továrna hranil

Praga VIII.

(poštňi uraď Praga 22)